

delavec

že 30 let

v obrti in podjetništvu

*Želimo vam vesel Božič
in srečno novo leto 2015!*

Kotiček zdravja
NOMOVO V CELU
PRIDOBIVANJE ENERGIJE
MASAŽE
IZBOLJŠANJE POČUTJA
VITALIZACIJA TELA
OPRAVLJANJE BOLI
ENERGIJSKO
DISENJE PROSTORA
KONSULCIJE
STRESA IN DEPRESIJE
Kotiček zdravja
NOMOVO V CELU
PRIDOBIVANJE ENERGIJE
MASAŽE
V SOB
OB
INDI
MASA

**KOTICEK
ZDRAVJA**
mije

-Društvo Feniks-
Kvaliteta življenja
Tel: 081/912-388

DRUŠTVO FENIKS - kvaliteta življenja
www.drustvo-feniks.si
Info: Milena De Viktorj
Tel: 051 433 354 - 090 53 55
E-pošta: milena.de.viktory@amis.net

**CELOSTNA
PREOBRAZBA
SKOZI
NARAVNO
ZDRAVLJENJE
POČASJA ZDAJ**

BILI SMO NA SEJMU NARAVA-ZDRAVJE V LJUBLJANI

V Sloveniji so socialni partnerji v letih, ko si je naša država prizadevala za vstop v Evropsko unijo in v evro območje, redno sklepali socialne sporazume. Ker so bili cilji jasni in za vse vabljeni, so se bili doma-

la vsi socialni sloji v družbi pripravljeno marsičemu odreči, samo da bi jih dosegli. Ko je Slovenija postala polnopravna članica Evropske unije in ko smo tolar zamenjali z evrom, pa so cilji postali manj jasni. Ljudje so se začeli ozirati okoli sebe, kako se je prva faza tranzicije končala in kako so posamezni sloji prebivalstva in posamezniki izšli iz nje. Kaj hitro se je pokazalo, da so kljub lepo napisanim socialnim sporazumom nekateri za hrbtnost javnosti dobili ogromne kredite brez ustreznega poročila za prevzem podjetij, ki so jih vodili. Zaradi menedžerskih odkupov oziroma prevzemov, ki so se skoraj vsi izjalovili, saj prevzemniki niso imeli dovolj lastnega kapitala, so delavci, upokojeanci, mladina in mnogi drugi izgubili zaupanje v verodostojnost državnih organov in nasploh v delovanje pravne države. V nasprotju s tistim, kar so se dogovorili in v socialni sporazum zapisali socialni partnerji, je država dopustila, da so si velik del novo ustvarjene vrednosti in nekdanjega družbenega bogastva prisvojili vplivni menedžerji, ki so se želeli, s tem na lahek in nepošten način pridobljenim kapitalom, povzpeti v sloj novih lastnikov velikih gospodarskih podjetij. Ker so njihovi zakulisni poskusi prevzema velikih podjetij eden za drugim žalostno propadli, je Slovenija utrpela strašansko gospodarsko škodo, za plačilo katere se bo moralo odrekati več generacij državljanov Slovenije. Pri tem niso povsem nedolžne niti menedžerske organizacije, v katerih so zagotovo vedeli, kaj nekateri njihovi najbolj pomembni člani naklepajo, pa niso pravočasno dvignili glasu. Na srečo so jih post festum izključili iz svojih vrst in s tem pokazali, da zakulisno ravnanje tajkunov ni bilo v skladu z vrednotami večina naših menedžerjev.

Ravno v trenutku, ko so bili tajkunski prevzemi v Sloveniji v največjem razmahu, se je začela svetovna finančna in gospodarska kriza, ki jo je povzročil pohlep kapitala v raz-

Pogajanja o novem socialnem sporazumu

VELJA SE POTRUDITI

vitem svetu. Zato so bile posledice poslovnih potez slovenskih tajkunov še veliko bolj katastrofalne, kot bi bile sicer. Svetovna gospodarska kriza je naše banke, ki so bile tako in tako že omajane zaradi ogromnih nepokritih kreditov, ki so jih dale tajkunom, potisnila na rob prepada. Če jih država ne bi vsaj za silo sanirala z denarjem davkoplačevalcev, bi verjetno potonile, zraven pa bi potegnile še velik del slovenskega gospodarstva.

Kakorkoli že, izkušnje s tajkuni in njihova tesna povezanost s posameznimi bankirji, politiki in ministri, je močno omajala zaupanje ljudi v državo in njene organe, kar so pokazale tudi ljudske vstaje, ki so v minulih letih pretresle Slovenijo. Po razkritju početja tajkunov in z njimi povezanih politikov ter po začetku finančne in gospodarske krize leta 2008, ki se pri nas še ni končala, v Sloveniji ni bil sklenjen noben socialni sporazum več. Očitno za kaj takega ni bilo dovolj medsebojnega zaupanja. Tako je za Slovenijo značilno, da so skoraj vse reforme in vladne ukrepe za izhod iz krize spremljali socialni konflikti, zaradi česar je Slovenija izgubila veliko dragocene energije in še več dragocenega časa za prestrukturiranje gospodarstva.

Po mnogih letih so se pogajanja o sklenitvi novega socialnega sporazuma za obdobje od leta 2014 do 2018 na začetku letošnjega decembra vendarle začela. Vendar pa vse rane, povzročene medsebojnemu zaupanju, še niso zaceljene, zato so se na pogajanjih že na začetku pojavile težave. Na vztrajanje delodajalskih organizacij so najprej veljavnost bodočega socialnega sporazuma skrajšali iz štirih let na dve leti (od 2014 do 2016), nato pa so začeli razpravljati o vsebini temeljnih pojmov, ki si jih očitno predstavlja vsak po svoje. Človek ne bi verjel, vendar se socialni partnerji po več kot dvajsetih letih v samostojni Sloveniji pogajajo celo o tem, kaj komu pomeni pojem solidarnost in socialno-tržno gospodarstvo. To spominja na zakonca, ki bi se po dvajsetih letih zakona začela pogajati o

tem, kaj jima pomenijo besede medsebojno razumevanje in spoštovanje ter skupno gospodinjstvo.

Kako krhko je zaupanje med socialnimi partnerji, ki

je samo posledica skrhanega medsebojnega zaupanja v celotni družbi, kaže tudi ravnanje predstavnikov Gospodarske zbornice Slovenije, ki so zapustili pogajanja o socialnem sporazumu. Menijo namreč, da je bila vlada preveč popustljiva do sindikatov javnega sektorja in da je za to premalo bremena za izhod iz krize naložila na ramena javnih uslužbencev (zaposlenih v šolstvu, zdravstvu, kulturi, javni upravi, otroškem varstvu, socialnih zavodih itd.), preveč pa na ramena zasebnega gospodarstva. Predstavniki gospodarske zbornice so se pripravljeno vrniti na pogajanja o socialnem sporazumu samo, če vlada umakne nove obremenitve gospodarstva ter zagotovi, da ga v letih 2015 in 2016 ne bo dodatno obremenila z novimi davki in prispevki. Vlada pa na to verjetno ne bo kar tako pristala, saj je finančni minister že povedal, da zahteve zbornice niso realne.

Politika prevar, brez katere do pojava tajkunov pri nas sploh ne bi moglo priti, je Sloveniji povzročila nepopravljivo škodo. Takšno, kakršno odnosom v družini povzroči brat, ki si hoče na škodo svojih bratov in sester za njihovim hrbtnost nepošteno prisvojiti vso dedščino po starših. Škoda, ki nam jo je povzročila politika prevar, ni le materialna, je tudi moralna in politična. Dolg se da povrniti, izgubljeno zaupanje pa se nikoli več popolnoma ne povrne. Sedaj v družbi vsi socialni sloji in skoraj vsi posamezniki koga sumničijo, da jih za hrbtnost poskuša prikrajšati za kaj, kar jim pripada.

V takšni klimi socialne partnerje, torej predstavnike nove vlade, delodajalskih organizacij in sindikatov, ne čaka lahko delo. Uspešna pogajanja in sklenitev prvega socialnega sporazuma po razkritju tajkunov in po začetku krize pa lahko predstavlja prvi korak na poti k vračanju medsebojnega zaupanja, ki predstavlja družbeno vezivo, brez katerega skladen in hiter družbeni razvoj ni mogoč. Zato se velja potruditi.

Tomaz Kšela

delavec
v obrti in podjetništvu

Št. 12, december 2014

Glasilo za delavce v obrti in podjetništvu zagotavljajo SOPS in skladi za izobraževanje delavcev pri s.p.

Ureja uredniški odbor: Gregor Cerar, Bojan Hribar, Tomaž Kšela, Martin Muršič, Jasna Rode Nikolčič in Boris Rugelj.
Glavni in odgovorni urednik: Bojan Hribar.
Glasilo izdaja SOPS.

Naslov uredništva:
Malgajeva 5, 1000 Ljubljana,
telefon: 08/205 26 83,
faks: 08/205 26 84,
e-naslov: sops@siol.net

Kontaktne ure uredništva:

vsak delovnik, od 9. do 11. ure.

Rokopisov in nenaročenih fotografij ne vračamo.

Iz vsebine:

Prihodnja številka izide 15. januarja 2015

Varnost in zdravje pri delu v EU	4
Načrt za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja za leto 2015	6
Bo Slovenija končno zopet dobila socialni sporazum?	8
Prekerne oblike zaposlovanja na trgu dela	10
Okrogla miza na visoki ravni	13
Evropska komisija odobrila slovenski operativni program	14
Sindikalna lista	16

Varnost in zdravje pri delu v EU

NOV STRATEŠKI OKVIR

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je pred nekaj dnevi, na decembrskem plenarnem zasedanju, sprejel mnenje o Strateškem okviru EU za varnost in zdravje pri delu za obdobje 2014–2020, ki ga je pripravila Evropska komisija. EESO je v mnenju izrazil zadovoljstvo, da je EU vzpostavila celovit okvir, ki je gospodarsko in socialno napreden, hkrati pa je opozoril na številne težave, pomanjkljivosti in nove izzive na področju varnosti in zdravja pri delu.

Pomen zdravja in varnosti pri delu

Čeprav je nedavna raziskava Eurobarometer pokazala, da je v EU 85 % vprašanih zadovoljnih z zdravjem in varnostjo na delovnem mestu, je potrebno po mnenju EESO zdravje in varnost pri delu v EU še izboljšati, saj je sedanja realnost zelo zaskrbljujoča: letno v EU umre več kot 4 tisoč zaposlenih za posledicami nezgod na delovnem mestu, več kot 3 milijone zaposlenih pa je žrtev resnih nezgod pri delu, ki so vzrok za več kot tridnevno odsotnost z dela. Približno eden od štirih delavcev meni, da sta njegovo zdravje in varnost ogrožena zaradi njegovega dela ali da delo večinoma negativno vpliva na njegovo zdravje.

Po podatkih Mednarodne organizacije dela (MOD) je bilo v EU leta 2008 zabeleženih približno 160 tisoč smrtnih primerov zaradi boleznih, povezanih z delom, pri katerih je bil glavni vzrok smrti rak (približno 96 tisoč primerov). Po ocenah naj bi v Evropi za posledicami nezgode ali poklicne bolezni vsake 3,5 minute umrla ena oseba.

Stroške za zdravje in varnost na delovnem mestu je treba obravnavati kot naložbo in ne zgolj kot strošek. Po najnovejših ocenah Komisije naj bi naložbe na tem področju zagotavljale visoke stopnje donosa, ki znašajo v povprečju 2,2 %. Po drugi strani je treba poudariti, da slabi delovni pogoji povzročajo podjetjem dodatne stroške, v nekaterih državah so tudi zavaroval-

ne premije sorazmerno višje za podjetja, v katerih prihaja do nezgod pri delu.

Čeprav je bila evropska strategija za varnost in zdravje pri delu za obdobje 2007–2012 sorazmerno uspešna, ni bil dosežen cilj zmanjšanja števila poklicnih bolezni, mala in srednja podjetja (MSP) pa se zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ter tehničnih in človeških virov še naprej soočajo z velikimi težavami pri spoštovanju zakonskih zahtev.

pomembnejši razlogi za obravnavo zdravja in varnosti pri delu v podjetjih navajajo »spoštovanje zakonskih obveznosti« (90 %), »pritisk zaposlenih« (76 %) in »pritisk inšpektorjev za delo« (60 %), ki so vsi pomemben dejavnik ustvarjanja pritiska. Po drugi strani pa je iz te raziskave razvidno, da je zgolj 37 % podjetij, ki ne izvajajo rednega pregleda na področju varnosti, kot razlog za to navedlo »zelo zapletene zakonske obveznosti«.

V EU je letno več kot 3 milijone zaposlenih žrtev resnih nezgod pri delu, ki so vzrok za več kot tridnevno odsotnost z dela.

Poenostavitev zakonodaje

EESO pozdravlja namero Komisije, da se bo osredotočila na preprečevanje, poenostavitev pravil in na njihovo ustrezno spoštovanje. Pri tem pa poudarja, da morebitna poenostavitev veljavne zakonodaje ne sme na noben način ogroziti sedanjih ravni in stalnega izboljševanja pogojev na področju zdravja in varnosti pri delu za evropske delavce.

Na podlagi evropske ankete podjetij o novih in nastajajočih tveganjih se kot naj-

EESO priporoča, da se organizirajo obsežne razprave in pogajanja s socialnimi partnerji na vseh ravneh, nato pa se izvede analiza veljavne zakonodaje, na podlagi česar se opredelijo možne poenostavitve in zmanjšanje nepotrebnih upravnih bremen za podjetja.

Strateški okvir 2014-2020

Tehnološke inovacije in nove oblike organizacije dela, zlasti nove ureditve netičnega dela, ustvarjajo nove razmere z novimi izzivi, pa tudi nova tveganja, ki jih je treba ustrezno opredeliti in preprečevati, prav tako pa je treba opredeliti sedanje in nove poklicne bolezni.

Podaljševanje pričakovane življenjske dobe spreminja demografsko strukturo evropskega prebivalstva in samo po sebi še ne pomeni, da ljudje živijo dlje v dobrem zdravstvenem stanju. Delovni pogoji imajo pomembno vlogo pri zdravstvenih težavah, ki se s starostjo povečujejo, zlasti zaradi kumulativnega učinka nekaterih poklicnih tveganj. Boljše preprečevanje od začetka poklicnega življenja ter v celotnem delovnem življenju posameznika prispeva k premagovanju ovir, ki so posledica demografskih sprememb.

EESO meni, da je nujna boljša usposobljenost delovnih inšpektorjev kot tudi pove-

Evropsko partnerstvo za ukrepanje proti raku

UČINKOVITI PRESEJALNI PREGLEDI

Najnovejši podatki o dosežkih evropskega partnerstva za ukrepanje proti raku kažejo, da je trdno sodelovanje med EU in njenimi državami članicami izboljšalo učinkovitost presejalnih pregledov. Velika večina držav članic, tj. 25 od 28, je uvedla nacionalne nadzorne načrte za raka.

Za obdobje 2010–2020 je v EU predvidenih preko 500 milijonov presejalnih pregledov za raka dojke, materničnega vratu ter debela črevesa in danke. Cilj EU na področju javnega zdravja je zmanjšati pogostost rakavih obolenj za 15 % do leta 2020. Poleg koordinacijskih dejavnosti in podpore državam članicam je EU v zadnjih sedmih letih namenila več kot 1,4 milijarde evrov v raziskave v zvezi z rakom ter v iskanje novih načinov za boj proti raku in pomoč bolnikom.

S. J.

čanje njihovega števila – v približno polovici držav članic namreč ni doseženo minimalno število (1 inšpektor na vsakih 10 tisoč zaposlenih), kakor ga priporoča MOD.

EESO pozdravlja evropski cilj zmanjšanja števila nezgod pri delu za 25 %, vendar izraža obžalovanje, da ta cilj ni bil količinsko opredeljen za obdobje 2014–2020. Hkrati pa EESO kritizira pomanjkanje primerljivega cilja tudi za zmanjšanje števila poklicnih bolezni.

Poleg tega EESO obžaluje, da Komisija v strateškem okviru ne predvideva odprave ovir za sprejemanje zakonodaje, zlasti na področju mišično-kostnih obolenj in revizije sedanje direktive o zaščiti zaposlenih pred rakotvornimi snovmi.

Nacionalne strategije

EESO podpira stališče Komisije, da morajo države članice v posvetovanju s socialnimi partnerji revidirati nacionalne strategije z vidika novega strateškega okvira EU. Vendar priporoča, da se izvede podrobna ocena učinka prejšnje nacionalne strategije. Za vse države članice mora biti ključnega pomena, da se socialni partnerji zavežejo k izvajanju strategije 2014–2020, poleg tega pa je treba oblikovati enotne kazalnike in merila, ki na sistematičen način prikazujejo raven te zavezanosti ter omogočajo sistematično spremljanje in ocenjevanje.

EESO se strinja s Komisijo, da morajo države članice v sodelovanju z Evropsko agencijo za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA) oblikovati podatkovno zbirko za zdravje in varnost pri delu.

Zagotavljanje finančne in strokovne pomoči MSP pri ocenjevanju tveganja z uporabo spletnega interaktivnega orodja (OiRA) in pri izvajanju drugih instrumentov IT v državah članicah je ključno ter mora biti usmerjeno v prednostne sektorje.

Dejavnosti inšpektoratov za delo v podjetjih je treba v nekaterih državah članicah izboljšati, zlasti na področjih obveščanja, posvetovanja, nastajajočih tveganj, prizadevanj za spoštovanje zakonodaje ter odkrivanja in odvrčanja od dela na črno. Zato je treba povečati sredstva in pristojnosti inšpektoratov za delo.

EESO se strinja s stališčem odbora višjih inšpektorjev za delo, da so vprašanja zdravja in varnosti strateške prednostne naloge EU, zlasti kar zadeva mišično-kostna obolenja, bolezni z dolgo latentno dobo (oblike raka, ki so posledica izpostavljenosti na delovnem mestu, ter kronične bolezni, kot so z delom povezana pljučna obolenja), pravilno uporabo zakonodaje REACH in psihosocialna tveganja, povezana z delom.

EESO opozarja na 153. člen Pogodbe, ki določa, da je treba z evropsko zakono-

dajo določiti minimalne pogoje ter države članice pooblastiti za izvajanje ali sprejetje pravil, ki zagotavljajo večje varstvo zaposlenih.

Statistični podatki

EESO poudarja, da v EU obstajajo težave, kar zadeva razpoložljivost podatkov, ter poziva Komisijo, naj nujno pripravi statistične podatke in kazalnike, ki bodo upoštevali zlasti spol in poklicno pot zaposlenih.

EESO izraža obžalovanje, da se je prenehala obdelava evropskih statističnih podatkov o poklicnih boleznih, ter poziva k ponovni uvedbi statističnih analiz o izpostavljenosti rakotvornim snovem na delovnem mestu, kakor je veljalo za projekt CAREX v 90. letih prejšnjega stoletja. Odbor pozdravlja nedavna prizadevanja Komisije, da se vzpostavi zbirka podatkov ter oblikuje model za oceno poklicne izpostavljenosti nekaterim nevarnim kemikalijam v državah članicah EU ter državah EFTA/EGP (projekt HAZCHEM).

EESO priporoča, da se okrepi in v celoti objavlja delo specializiranih agencij ter da se razširjajo informacije in dobre prakse, kar bo prispevalo k boljši kulturi preprečevanja. Izvesti je treba bolj poglobljene študije novih tveganj ter na podlagi teh raziskav pripraviti ustrezne ukrepe.

B. H.

Pravnik pojasnjuje

Piše: **Matija Drmota**, univ. dipl. prav.

Kako do poplačila terjatev delavcev?

Pot do tega, da delavec doseže poplačilo svojih terjatev do delodajalca, je pogosto zelo dolgotrajna in žal prevečkrat tudi neuspešna. Po zaključenem sodnem postopku, pridobitvi pravomočne sodbe in po uvedbi izvršilnega postopka se namreč velikokrat ugotovi, da je podjetje brez premoženja, z blokiranimi transakcijskimi računi ali celo brez transakcijskih računov, medtem ko zakoniti zastopnik tega podjetja še naprej opravlja delo za drugo pravno osebo.

V večini primerov je vzrok za takšno stanje preveč liberalna ureditev ustanavljanja pravnih oseb, še posebej družbe z omejeno odgovornostjo. Le-ta se namreč zelo preprosto registrira, ne glede na to, ali ima in ali je imel ustanovitelj že nekaj odprtih pravnih oseb, praktično brez preverjanja, ali je kakšno od teh podjetij že doletel stečaj in zakaj ter ne oziraje se na morebitna dejstva, da imajo ostala podjetja istega ustanovitelja odprte dolgove do delavcev in do države. Ravno takšna ureditev ustanavljanja pravnih oseb v kombinaciji z institutom družbe z omejeno odgovornostjo, kjer zakoniti zastopnik družbe praktično ne odgovarja za njene dolgove, delavca prevečkrat oropa njegovih temeljnih pravic, ki izhajajo iz delovnega razmerja.

Prav zaradi navedenega se vedno več delavcev odloča svojo pravico iskati preko kazenskega postopka. Kazenski zakonik namreč opredeljuje kaznivo dejanje kršitve temeljnih pravic delavcev. Kdor zavestno ne ravna po predpisih o sklenitvi pogodbe o zaposlitvi in o prenehanju delovnega razmerja, plači in drugih prejemkih iz delovnega razmerja,

delovnem času, odmoru, počitku, letnem dopustu ali odsotnosti z dela, varstvu žensk, mladine in invalidov, varstvu delavcev zaradi nosečnosti in starševstva, varstva starejših delavcev, prepovedi nadurnega ali nočnega dela ali plačilu predpisanih prispevkov in tako prikrajša delavca ali iskalca zaposlitve za pravico, ki mu pripada, ali mu jo omeji, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta (196. člen KZ-1).

Delavec tako lahko zakonitega zastopnika svojega delodajalca, v primeru suma storitve kaznivega dejanja, prijavi policiji ali tožilstvu. V primeru, da organi pregona nato presodijo, da obstaja zadosten sum storitve kaznivega dejanja, proti osumljencem sprožijo kazenski postopek, v katerem lahko delavec svoj premoženjskopравни zahtevek uveljavlja neposredno proti storilcu kaznivega dejanja. V tem primeru gre za neke vrste spregled pravne osebnosti, saj je bilo podjetje zlorabljeno kot sredstvo za storitev kaznivega dejanja. Žal pa ni potrebno posebej poudarjati, da opisani postopek poplačilo delavca še nadalje zamakne ter da tudi postopek sam še zdaleč ni tako enostaven, kot se morda sliši.

Iz vseh zgodb delavcev, ki so ostali brez poplačila svojih terjatev, vendarle lahko izluščimo vsaj en nauk. Potrebno je ukrepati čimprej. Že ob prvem zamujenem plačilu, ob prvih prispevkih, ki ne bodo poravnani, mora delavec nekako ukrepati, pa čeprav le s poizvedbo pri delodajalcu. Prej kot delavec ukrepa, manj časa ima delodajalec, da premoženje družbe odtuji, prenese, skrije ali kako drugače povzroči, da delavec na koncu ostane nepoplačan. Veliko je že bilo primerov, ko se je zaradi nepotrebnega odlašanja dolg delavcev še povečal, ker so ti poslušali obljube delodajalcev o dokapitalizaciji, investitorjih in podobno. Seveda je potrebno vsako situacijo presojati posebej, toda za zaščito svojih pravic mora delavec ukrepati čimprej.

Načrt za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja za leto 2015

PREDVIDENIH MANJ SREDSTEV

Na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti so pripravili predlog »Načrta za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja za leto 2015«, ki so ga na seji ekonomsko socialnega sveta podprli tudi socialni partnerji.

Smernice za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2012-2015 je vlada sprejela že konec leta 2011. Te smernice kot strateški dokument določajo temeljne cilje aktivne politike zaposlovanja (APZ) do konca leta 2015. Načrt za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja pa je izvedbeni dokument, pripravljen za proračunsko obdobje. Načrt sprejme vlada na predlog ministra, pred tem pa v okviru medresorskega usklajevanja ministrstvo z njim seznanjeni socialni partnerje, ki o njem podajo mnenje. Načrt temelji na sprejetem proračunu za naslednje proračunsko obdobje in določa okvir razpoložljivih sredstev za izvajanje programov v okviru ukrepov APZ.

Načrt za izvajanje ukrepov APZ v letu 2015

Predlog Načrta za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja za leto 2015 izkazuje nizek obseg sredstev glede na oceno realizacije načrta za leto 2014, in sicer le 47,2 milijona evrov. Če bo predlog Načrta aktivne politike zaposlovanja za leto 2015 sprejet, bo naslednje leto vanjo vključenih le 15.400 oseb. To ni samo posledica varčevanja, temveč vsaj delno tudi posledica gibanj na trgu dela v letošnjem letu.

Razmere na trgu dela se postopno izboljšujejo

V prvi polovici letošnjega leta se je gospodarska aktivnost povečala, kar se kaže v medletnem povečanju bruto domačega proizvoda v prvem polletju, ki je bil za 2,5

odstotka višji kot v enakem obdobju lanskega leta. To je spodbudilo nadaljnjo rast števila delovno aktivnih, ki se je začelo v začetku letošnjega leta hitreje povečevati. Tako je bilo avgusta letos za 0,9 odstotka več delovno aktivnih kot avgusta lani, njihovo število je bilo večje zlasti v posameznih dejavnostih tržnih storitev, v izobraževanju in v zdravstvu. Lanske spremembe v regulaciji trga dela so vplivale na večje zaposlovanje za nedoločen čas, ki je v prvem letu po uveljavitvi sprememb naraščalo hitreje kot zaposlovanje za določen čas.

Oktober je bilo v evidenci brezposelnih oseb prijavljenih 115.900 oseb, kar je 2.820 oseb oziroma 2,4 odstotka manj kot oktobra lani.

Število registriranih brezposelnih, ki se je v prvih dveh mesecih letos povečalo, se od marca po sezonskih podatkih zmanjšuje, na kar vpliva zlasti povečano zaposlovanje. Oktobra je bilo v evidenci brezposelnih

oseb prijavljenih 115.901 oseba, kar je 2.820 oseb oziroma 2,4 odstotka manj kot oktobra lani. V prvih desetih mesecih letos se je v evidenco prijavilo 4.124 manj oseb kot v enakem obdobju lani. Na drugi strani je bil odliv iz brezposelnosti večji, predvsem zaradi večjega odliva v zaposlitev (6.660 oseb).

V prvih desetih mesecih leta 2014 se je na zavodu za zaposlovanje na novo prijavilo 84.127 brezposelnih oseb, kar je 4,7 odstotka manj kot lani v tem času. V obdobju prvih desetih mesecev leta 2014 se je iz evidence odjavilo skupaj 92.241 brezposelnih oseb, od teh 64.961 zaradi zaposlitve, kar je 15,3 odstotka več kot v primerljivem obdobju lani.

V ukrepe APZ letos vključenih 30.770 oseb

V obdobju od januarja do septembra 2014 je bilo v ukrepe APZ vključenih skupaj 30.770 oseb, od tega 28.314 brezposelnih in 2.456 zaposlenih oseb. S pomočjo ukrepov se je zaposlilo 13.706 brezposelnih oseb.

V usposabljanje in izobraževanje je bilo v tem obdobju vključenih 17.912 brezposelnih oseb in 2.456 zaposlenih. Gre za najbolj množičen ukrep, ki ga izvajajo zato, da bi brezposelnim in zaposlenim delavcem povečali zaposlitvene možnosti na trgu dela s pridobitvijo novih znanj in kompetenc ter s pridobitvijo višje stopnje izobrazbe. V različne ukrepe so prednostno vključevali osebe, ki prejemajo socialno varstveno prejemke. Posebno pozornost so namenili skupinam mladih in starejših brezposelnih oseb, ki imajo trenutno na trgu dela slabše možnosti za zaposlitev - mladi zaradi pomanjkanja izkušenj, starejši pa zaradi pomanjkanja kompetenc in relativno visoke cene njihovega dela, zaradi česar so mnogi starejši dolgotrajno brezposelni. Pomembno vlogo v okviru aktivne politike zaposlovanja ima tudi program, ki spodbuja delodajalce, da vlagajo v pridobivanje znanj in kompetenc svojih delavcev. Na osnovi ukrepa spodbude za zaposlovanje je dobilo zaposlitev 2.833 brezposelnih delavcev. V ukrep kreiranja delovnih mest je bilo vključenih 6.964 brezposelnih oseb. S pomočjo ukrepa za samozaposlovanje pa se je samozaposlilo 605 brezposelnih oseb.

Z načrtom aktivne politike zaposlovanja za leto 2014 je bilo za njeno izvajanje načrtovanih 104,6 milijona evrov (54,2 milijona evrov iz Evropskega socialnega sklada in 50,4 milijona evrov iz integralnega proračuna). Po prvih ocenah bodo letos za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja porabili okoli 101,5 milijona evrov, vanje pa bo vključenih predvidoma 35.134 oseb. Letos bodo po ocenah največ sredstev porabili za usposabljanje in izobraževanje (21,1 milijona evrov), za kreiranje novih delovnih mest (41,5 milijona evrov), za spodbude za zaposlovanje (26,6 milijona evrov) in za spodbu-

Nov osnutek proračuna EU za leto 2015

PONOVO USKLAJEVANJE

Evropska komisija je konec novembra sprejela nov osnutek proračuna EU za leto 2015, potem ko Evropski parlament in države članice EU do konca postopka proračunskega usklajevanja 17. novembra niso dosegle dogovora. Nov osnutek proračuna za leto 2015 predvideva 145,2 milijard evrov obveznosti (+1,8 % glede na leto 2014) in 141,3 milijard evrov plačil (+0,7 % glede na leto 2014). Predlog je bil predložen Evropskemu parlamentu in državam članicam.

Predlog novega osnutka proračuna 2015 je usmerjen predvsem v področja politik, ki spodbujajo konkurenčnost in ekonomsko konvergenco ter tako prispevajo k ustvarjanju delovnih mest in rasti. Prav tako se osredotoča na področja, ki Evropi omogočajo soočanje s krizami, zlasti na sosednjih območjih.

Če strani dogovora ne bodo uspele sprejeti do 31. decembra 2014, bo EU od 1. januarja 2015 delovala po sistemu tako imenovanih začasnih dvanajstin. To pomeni, da bi se proračunska sredstva za vsako proračunsko poglavje financirala mesečno z dvanajstino proračuna za leto 2014 ali ustreznim zneskom iz osnutka proračuna za leto 2015, odvisno od tega, kateri znesek je nižji.

S. J.

janje samozaposlovanja (12,1 milijona evrov).

Naslednje leto bo v ukrepe APZ vključenih 15.398 oseb

Naslednje leto bo po načrtu za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja na voljo 47,2 milijona evrov (15,6 milijona evrov iz Evropskega socialnega sklada in 31,6 milijona evrov iz integralnega proračuna). Za usposabljanje in izobraževanje brezposelnih bo na voljo 15,9 milijona evrov, za spodbude za zaposlovanje 1,3 milijona evrov, za kreiranje novih delovnih mest 29,3 milijona evrov in za spodbujanje samozaposlovanja nekaj več kot 600 tisoč evrov.

Usposabljanje in izobraževanje brezposelnih oseb in zaposlenih

Kateri bodo najpomembnejši programi, ki jih bodo letos izvajali v okviru ukrepa »usposabljanje in izobraževanje brezposelnih oseb in zaposlenih«? Gre za delovni preizkus za brezposelne osebe, mlajše od 30 let; za motiviranje, izobraževanje, usposabljanje in spodbujanje zaposlovanja brezposelnih oseb in iskalcev zaposlitve, katerih zaposlitev je ogrožena, s stalnim prebivališčem na območju Pokolpja, ter aktivacija oseb na območju Pokolpja, ki so neaktivne oziroma niso zaposlene niti vpisane v evidenco brezposelnih oseb; za izobraževanje in usposabljanje brezposelnih oseb, ki zajemata pripravo in izvedbo aktivnosti nacionalnih poklicnih kvalifikacij, pridobivanje formalne izobrazbe in usposabljanje v različnih programih za pridobivanje novih veščin in znanj; za usposabljanje in izobraževanje zaposlenih za sofinanciranje programov izobraževanja in usposabljanja v podjetjih in za program neformalnega izobraževanja »Projektno učenje za mlajše odrasle« (PUM), ki mladim brez izobrazbe, poklica in zaposlitve pomaga pri presežanju socialne

osamelosti in jih spodbuja k nadaljevanju šolanja, kjer pa to ni mogoče, spodbuja pridobivanje veščin, ki olajšajo pot do zaposlitve. V okviru usposabljanja in izobraževanja za brezposelne bo Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije izvajal tudi program »Mentorstvo za mlade«. Njegov namen je spodbujanje prenosa znanj in izkušenj na novo zaposlene mlade (z mentorstvom) ter spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja. V letu 2015 bo v okviru programa potekalo samo financiranje projektov, izbranih na javnem povabilu v letu 2014.

Spodbude za zaposlovanje

V okviru ukrepa »spodbude za zaposlovanje« so načrtovana sredstva za izvajanje spodbud za zaposlovanje za Pomursko regijo, območje Pokolpja, Maribora s širšo okolico in območje Radeče, Trbovlje, Hrastnik (povračila prispevkov delodajalcem).

Kreiranje delovnih mest

V ukrepu »kreiranje delovnih mest« bodo najpomembnejše aktivnosti javna dela, ki se bodo tudi v letu 2015 izvajala skladno s spremembami Zakona o urejanju trga dela, ki je vnesel v obstoječi sistem javnih del pomembne spremembe, in sicer z omejevanjem ciljne skupine brezposelnih oseb za vključitev v javna dela samo na dolgotrajno brezposelne osebe. Tudi v letu 2015 bo dodano vrednost izvajanja programov javnih del predstavljal sklop za razvojne programe javnih del s ciljem spodbujanja ustanavljanja in razvoja novih dejavnosti socialnih podjetij za zaposlovanje ranljivih skupin brezposelnih oseb.

V letu 2015 bodo nadaljevali tudi izvajanje in financiranje programov javnih del z nazivom »Pomoč v primeru elementarnih nesreč«, namenjenih izvajanju pomoči pri odpravi posledic žleda in poplav, ki so nastale neposredno po žledu, ki je državo prizadel med 30. januarjem in 10. februarjem 2014.

V letu 2015 bo v te programe vključenih malo manj kot 200 brezposelnih oseb.

V okviru ukrepa »kreiranje delovnih mest« bodo sredstva namenjena tudi za izvajanje programa za spodbujanje zaposlovanja starejših brezposelnih in za njihovo večjo aktivnost na trgu dela. Z omenjenim programom se želijo približati stanju na trgu dela, zato bodo oblikovali program, ki bo »pisan na kožo« tako delodajalcem kot starejšim brezposelnim.

Spodbujanje samozaposlovanja

Ukrep »spodbujanje samozaposlovanja« je namenjen brezposelnim osebam, ki se želijo samozaposliti in tako uresničiti svojo podjetniško idejo. Celoten projekt samozaposlitve vključuje ugotavljanje smiselnosti vključitve brezposelne osebe v samozaposlitev (individualni razgovor brezposelne osebe in podjetniškega svetovalca) in pripravo na samozaposlitev (delavnica).

V okviru tega ukrepa bodo v letu 2015 financirali program »Podjetno v svet podjetništva«, ki bo mladim brezposelnim omogočal zaposlitev za določen čas, v tem obdobju pa bodo lahko razvijali svoje podjetniške ideje in se ob strokovnem vodstvu tudi usposabljali. Pomembna razlika med programom »Subvencioniranje samozaposlovanja« in programom »Podjetno v svet podjetništva« je tudi v tem, da so mladi v času priprave na samozaposlitev zaposleni pri izvajalcih programa.

Z izvajanjem ukrepov APZ namerava vlada doseči sledeče učinke in rezultate: v izvajanje ukrepov nameravajo vključiti 15.398 oseb, 5.383 jih nameravajo vključiti v zaposlitev, nekaj čez 4 tisoč pa naj bi jih bilo zaposlenih za šest mesecev. Skratka, z izvajanjem ukrepov APZ država veliko prispeva k zmanjšanju števila brezposelnih ter k hitrejšemu zaposlovanju zlasti mladih, starejši in drugih rizičnih skupin.

Priredil: T. K

Evropska komisija želi spodbuditi rast in povečati zaposlenost

NALOŽBENI NAČRT ZA EVROPO

Predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker je konec novembra v Evropskem parlamentu v Strasbourgu predstavil naložbeni načrt za Evropo. Program, ki naj bi spodbudil rast in povečal zaposlenost v Evropi brez ustvarjanja dodatnega dolga, bo vreden 315 milijard evrov. Namenjen bo povečanju naložb na ključnih strateških področjih, kot so energetika, transport, širokopasovne povezave, izobraževanje, raziskave in inovacije.

Naložbeni načrt, ki ga je Evropska komisija pripravila skupaj z Evropsko investicijsko banko (EIB), sestavljajo trije glavni sklopi. Ustanovljen bo novi evropski sklad za strateške naložbe (EFSI), ki naj bi na podlagi jamstev, financiranih z javnimi sredstvi, v

Predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker je konec novembra predstavil naložbeni načrt za Evropo.

naslednjih treh letih (2015–2017) podprl za vsaj 315 milijard evrov dodatnih naložb. Drugi sklop vključuje pripravo verodostojnega nabora projektov v kombinaciji s programom tehnične pomoči za usmeritev naložb tja, kjer so najbolj potrebne. Tretji sklop pa predvideva pripravo načrta z ukrepi za odpravo regulativnih ozkih grl, s čimer bi Evropa postala bolj privlačna za naložbe.

ESFI bo prav tako podpiral financiranje malih in srednje velikih podjetij z lastniškim oz. t.i. tveganim kapitalom. Tem podjetjem bo pomagal rešiti težave financiranja z zagotavljanjem višjih neposrednih naložb z lastniškim kapitalom ter z dodatnimi jamstvi za posojila.

Po ocenah Evropske komisije bi lahko sveženj predlaganih ukrepov v naslednjih treh letih povečal BDP EU za dodatnih 330 do 410 milijard evrov in ustvaril do 1,3 milijona novih delovnih mest.

S. J.

Bo Slovenija končno zopet dobila socialni sporazum?

ZAHTEVNA POGAJANJA

Socialni partnerji so se na začetku decembra začeli pogajati o socialnem sporazumu, ki naj bi ga po dogovoru na Ekonomsko-socialnem svetu sprejeli še letos. Slovenija socialnega sporazuma nima že od leta 2007, zaradi česar že vse od začetka gospodarske in finančne krize socialni partnerji nimajo enotne strategije, kako krizo premagati. Posledica so številni konflikti ob napovedi vsake večje reforme ali vladnih ukrepov. Sedaj, ko je Slovenija dobila novo vlado pod vodstvom Mira Cerarja, so socialni partnerji končno sedli za pogajalsko mizo.

Izhodišča za pogajanja o socialnem sporazumu za obdobje 2014–2018 je pripravila vlada, delodajalske organizacije in sindikati pa so nanje dali konkretne pripombe.

Po besedah predsednika ZSSS Dušana Semoliča so socialni partnerji na prvih pogajanjih obravnavali uvodno poglavje, temeljne cilje in poglavje o socialnem dialogu. Pogajanja so potekala kot običajno, pogajalci pa so se dogovorili o mnogih stvareh. Na predlog predstavnikov delodajalcev so najprej skrajšali obdobje, za katero bo veljal sporazum, iz štirih na dve leti, od 2014 do 2016. Sindikati so se sicer zavzemali, da bi socialni sporazum veljal do konca mandata vlade, vendar so se zaradi konsenza prilagodili delodajalcem. Na zahtevo delodajalske strani pa je ostalo odprto, kaj pomenita pojma socialno-tržno gospodarstvo in solidarnost, čeprav sta oba velikokrat zapisana tudi v drugih dokumentih. Ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Anja Kopač Mrak je predstavnikom delodajalcev obljubila, da jim bo poslala gradivo, iz katerega je vsebina omenjenih pojmov jasno razvidna.

Predstavniki GZS zapustili pogajanja

Predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) so po odločitvi njenega upravnega odbora na tretjem sestanku pogajalskih skupin pogajanja zapustili, zaradi nestrinjanja GZS z odločitvami vlade. Upravni odbor GZS vladi zameri, da se je praktično odrekla varčevanju v javnem sektorju, saj je od predvidenih 127 milijonov evrov prihranka, ki ga je načrtovala v rebalansu proračuna za leto 2015, v pogajanjih s sindikati javnega sektorja prihranila le 20 milijonov evrov. Na drugi strani pa vztraja na več kot 100 milijonih evrov dodatnih obremenitev, predvsem gospodarstva, kar ogroža številna delovna mesta v gospodarstvu in odganja potencialne investitorje. V GZS vladi zamerijo tudi, da je sama resno opozarjala na hude posledice, če Slovenija ne bo izpolnila zavez o proračunskem primanjkljaju, s sklenitvijo dogovora s sindikati javnega sektorja pa je sama resno ogrozila omenjene zaveze. Kot pravijo v GZS, se vse to dogaja v razmerah, ko je v javnem sektorju zaposlenih 3400 javnih uslužbencev več kot v začetku krize leta 2008 in 11.600 več drugih delavcev, ki se pretežno financirajo iz javnih blagajn.

»V takšnih razmerah ocenjujemo, da ni več nikakršnih razlogov za nadaljevanje pogajanj o socialnem sporazumu za gospodarstvo in nova delovna mesta, dokler vlada ne umakne vseh napovedanih dodatnih obremenitev gospodarstva,« poudarjajo na GZS.

T. K.

vali poglavje o financah, vendar, kot pravi Semolič, niso prišli daleč. Predstavniki delodajalcev so vztrajali, da v socialni sporazum zapišejo, da se bodo proračunski izdatki zmanjševali, sredstva za investicije pa povečevala.

Sindikati se sicer strinjajo, da je treba povečati sredstva za investicije, vendar pa niso kar povprek, brez natančnejših opredelitev, za zmanjševanje proračunskih izdatkov, saj bi to lahko ogrozilo pokojninsko blagajno, sredstva za socialne denarne pomoči in obseg drugih pravic, ki jih zagotavlja socialna država.

Predstavniki delodajalcev so vztrajali tudi, da morajo v besedilo sporazuma zapisati, da se v letih 2015 in 2016 ne bodo dvignili

čal, saj so sindikati predlagali, da bi lahko zakonodajo o urejanju trga dela spreminjali samo ob soglasju vseh socialnih partnerjev, s čimer se delodajalska stran ni strinjala, čeprav se tudi nekateri delodajalci bojijo, da bi vlada posegla na trg dela v prid sindikatom.

Nato pa so na pogajanjih predstavniki delodajalcev iz Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) prebrali izjavo in protestno zapustili pogajalsko mizo. Kot pravi Semolič, je niso zapustili zaradi poteka pogajanj, saj je dialog potekal povsem običajno, temveč zaradi nezadovoljstva s potezami vlade, ki naj bi po oceni GZS popustila javnim uslužbencem in breme dodatnega varčevanja prenesla na ramena gospodarstva in ki naj bi prekršila lastne obljube o tem, da ne bo dodatno obremenjevala gospodarstva. Predstavniki drugih delodajalskih organizacij so na pogajanjih ostali.

Po besedah Semoliča predstavniki GZS s svojo potezo niso izvedli pritiska na sindikate, temveč na vlado, ker želijo, da bi korigirala svoj odnos do obremenitev gospodarstva. Vsak pač vrši pritisk na vlado na svoj način in po svoji vesti, odgovoren pa je svojemu članstvu. Kot pravi Semolič, bo socialni sporazum verjetno sklenjen. Ne glede na to, pa bojkotiranje pogajanj po njegovih besedah ni dobro, saj je pomembno, da bi socialni sporazum podpisalo na sindikalni in delodajalski strani čim večje število organizacij.

Pogajanja o socialnem sporazumu so torej v polnem teku. V prvem krogu pogajanj bodo pogajalci ugotovili, pri katerih vprašanjih med njimi ni večjih razlik, v drugem krogu pa se bodo lotili najtrših orehov – trga dela, financ in davčnih obremenitev.

Ali bo socialni sporazum sklenjen v decembru? To je bila na začetku pogajanj močna želja vlade in delodajalskih organizacij, sindikati pa s tem niso obremenjeni, saj nikoli niso bili in ne bodo ujetniki rokov.

T. K.

Socialni partnerji so se na začetku decembra začeli pogajati o socialnem sporazumu, ki naj bi ga po dogovoru na Ekonomsko-socialnem svetu sprejeli še letos.

Socialni partnerji so se dogovorili, da se bodo pogajali vsak ponedeljek in torek. Na drugih pogajanjih so ob navzočnosti ministra za finance Dušana Mramorja obravna-

vali davki in prispevki. Minister Mramor pa na to ni pristal, češ da je to nerealno.

Na tretjih pogajanjih so se socialni partnerji pogajali o trgu dela. Dialog se ni kon-

Javni dolg v EU

VELIKE RAZLIKE MED ČLANICAMI

Po podatkih evropskega statističnega urada Eurostat se je javni dolg kot delež BDP v drugem četrtletju 2014 v primerjavi s četrtletjem poprej v območju evra povečal z 91,9 % na 92,7 %, v celotni EU pa s 86,0 % na 87,0 %.

Med državami članicami, za katere so na voljo četrtletni podatki po metodologiji

ESA 2010, so najvišji javni dolg izkazovale Italija (133,8 %), Portugalska (129,4 %) in Irska (116,7 %), najnižji javni dolg pa je bil zabeležen v Estoniji (10,5 %) in Luksemburgu (23,1 %). Glede na isto obdobje leto poprej je dvanajst držav članic povečalo javni dolg, šest ga je zmanjšalo, v eni državi pa je ostal nespremenjen.

V Sloveniji je javni dolg v drugem četrtletju 2014 znašal 28,748 milijarde evrov, kar je 78,3 % BDP. Glede na četrtletje poprej se je javni dolg povečal za 1,1 %, glede na isto obdobje lani pa za 16,9 %, kar je največ med vsemi državami, za katere so na voljo podatki.

S. J.

Zdravnica svetuje

Piše: Maja Sendi,
dr. med.

Težave z želodcem

Velika večina ljudi vsaj enkrat na leto občuti bolečino ali druge moteče simptome v zgornjem delu trebuha. Bolečina je ponavadi povezana z nezdravim slogom življenja ter v večini primerov razen neprijetnega in slabega počutja ne povzroča resnejših težav. A kaj, ko zanjo ni vedno kriva zgolj neustrezna prehrana in stres. V ozadju lahko namreč stojijo tudi nekatere nevarne bolezni. V takih primerih je pomembno, da obiščete zdravnika,

ki vas bo napotil na ustrezne preiskave in odredil primerno terapijo.

Zgaga oziroma refluks

Spahovanje kisline ter pekoč občutek v želodcu oziroma požiralniku so opozorilni znaki, ki kažejo na čezmerno izločanje želodčne kisline. Več kot tretjina odraslih žensk in moških se s takimi težavami srečuje skoraj vsak dan. Najpogostejši vzroki za zgago so nepravilna in neredna prehrana, kajenje, prekomerno uživanje alkohola, jemanje nekaterih protibolečinskih zdravil in stres. Pekoča bolečina se ponavadi pojavi hitro, približno 30 minut po obroku, ojača se v ležečem položaju ter ob uživanju močno začinjene ali surove hrane. Prvi korak k boljšemu počutju lahko storite sami! Pomembna je sprememba prehranskih navad. Iz jedilnika je potrebno izločiti vso škodljivo hrano in pijačo ter uživati dnevno več manjših obrokov. V naslednji fazi lahko poskusite s samozdravljenjem.

Obstaja namreč kar nekaj zdravil, ki uspešno nevtralizirajo želodčno kislino in so dosegljiva brez recepta. Če težave kljub ustrežnejši prehrani in jemanju zdravil po dveh tednih ne minejo, je priporočljiv obisk pri zdravniku, saj gre lahko v ozadju za kakšno hujšo bolezen, pri kateri se zgaga pojavlja le kot spremljajoč simptom.

Gastritis

Vnetje želodčne sluznice oziroma gastritis razdelimo na akutno in kronično obliko. Akutni gastritis se najpogosteje pojavi pri zlorabi alkohola ali protibolečinskih zdravil, ob virusni okužbi ter stresu. Kaže se s slabostjo in bruhanjem ter bolečino ob pritisku na zgornji del trebuha. Pri ozdravitvi je ključno izogibanje sprožilnim dejavnikom ter začasna uporaba zdravil. Če je želodčna sluznica kronična vnetja, oseba pogosto več let nima motečih simptomov. Vsake toliko časa se lahko pojavlja občutek nelagodja in napetosti v trebuhu ter pomajkanje teka. Za to obliko gastritisa je v 85 % odgovorna okužba z bakterijo *Helicobacter pylori* (v nadaljevanju H. pylori). Ta bakterija se prenaša z onesnaženimi živili, okuženo vodo in s človeka na človeka. Predvidoma je okužen vsak tretji človek, do vnetja želodčne sluznice pa pride le pri vsa-

kem petem okuženem človeku. Želodčna razjeda je možna posledica takega kroničnega vnetja.

Želodčna razjeda

V Sloveniji se približno 2500 ljudi letno zdravi zaradi razjede na želodcu ali dvanajstniku. Moški zbolijo kar dvakrat pogosteje kot ženske. Pri 90 % bolnikov je vzrok jemanje nekaterih zdravil proti bolečinam in vnetju (aspirin, ibuprofen, narklofen itd.) ali pa okužba z bakterijo H. pylori. Težave, ki jih bolnik najpogosteje občuti, so: topa ali pekoča bolečina v zgornjem delu trebuha, ki se ojača po obroku, občutek polnosti, napihnjenosti, spahovanje, izguba apetita in hujšanje. Bojimo se tudi krvavitve iz razjede, ki se lahko kaže s temnim obarvanjem blata ali sledovi krvi v izbruhani vsebini. Tudi v tem primeru je pomembna zdrava prehrana, opustitev škodljivih navad kot so kajenje, pitje kave in alkohola ter izogibanje protibolečinskim zdravilom. Sami nefarmakološki ukrepi sicer razjede v večini primerov ne pozdravijo popolnoma. Za postavitev diagnoze je potrebna endoskopska preiskava znana pod imenom gastroskopija, kjer gre za neke vrste kamero, s katero pogledamo požiralnik, želodec in dvanajstnik. Po postavitvi diagnoze sledi zdravljenje z zaviralci protonске črpalke, bolniki jih jemljejo do 4 tedne, delujejo pa na zmanjšanje izločanja kisline v želodcu. Če se dodatno dokaže še prisotnost bakterije H. pylori v želodcu, vam zdravnik predpiše še antibiotik.

Rak na želodcu

Za to boleznijo vsako leto na novo zbolijo približno 500 Slovencev, od tega kar dvakrat več moških od žensk. Raziskave kažejo, da gre pri raku na želodcu za kombinacijo več vzrokov. Tveganje za razvoj raka tako povečujejo: kronični gastritis, nezdravljena okužba z bakterijo H. pylori, prekomerno slana prehrana, uživanje alkohola, kajenje, starost nad 50 let, moški spol, prekomerna telesna teža, predhodne operacije na želodcu ter družinska obremenjenost z rakom želodca. Ker je za zdravljenje bistveno pravočasno ukrepanje, je zelo pomembno prepoznati prve znake bolezni. Zaradi blagih začetnih simptomov bolniki pogosto pomoč poiščejo, ko je že prepozno. Dodatni diagnostični oreh pa predstavlja tudi prekrivanje večine znakov s tistimi, ki so hkrati značilni tudi za želodčno razjedo ali gastritis. Najpogosteje se pojavlja občutek nelagodja v predelu žličke, občutek hitre sitosti, napihnjenost ter utrujenost. Bolj alarmantni znaki se pojavijo šele v poznejših stadijih rakavega obolenja, med slednje spadajo: stalna slabost in bruhanje, težave pri požiranju in zatikanje hrane, hujšanje, črno blato. Tudi v tem primeru se diagnoza postavi na podlagi gastroskopije. Edina učinkovita in gotova možnost ozdravitve je kirurška odstranitev tumorja, ki pa je možna le v zgodnjem stadiju bolezni. Ko se bolezen razširi še na sosednje organe, vam operacija lahko podaljša življenje, trajen uspeh pa ni več možen. Z dodatnimi postopki obsevanja in kemoterapije lahko upočasnimo napredovanje bolezni in simptome.

Prekerne oblike zaposlovanja na trgu dela

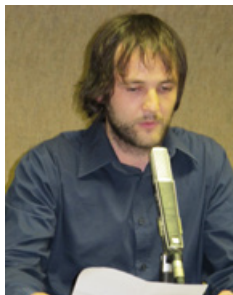
NOVODOBNO SUŽENJSTVO

Finančna kriza, o kateri zadnja leta toliko govorimo in pišemo, ni prizadela vseh – medtem ko se število prekerih in revnih delavcev povečuje, se povečuje tudi število bogatih v svetu in pri nas. To je ena od osrednjih ugotovitev z 2. nacionalne konference »Novodobno suženjstvo – prekerne oblike na trgu dela«, ki jo je sredi novembra v Ljubljani pripravilo Gibanje za dostojno delo in socialno družbo. Na njej so se zbrali predstavniki številnih civilnodružbenih gibanj in sindikatov iz velike družine ZSSS, ki ji pripada tudi Sindikat obrti in podjetništva Slovenije.

Število prekerih delavcev se povečuje

Predsednik Gibanja za dostojno delo in socialno družbo **Marko Funkl** je opozoril, da se kljub vsem prizadevanjem gibanja

število prekerih delavcev pri nas povečuje. Med mladimi, ki se preživljajo z lastnim delom je po njegovi oceni okoli 80 odstotkov prekerih delavcev, samo dvajset odstotkov pa jih ima redno zaposlitev.

Marko Funkl

Življenje prekerih delavcev je po njegovih besedah čedalje težje, še zlasti pa je težko za tiste med njimi, ki se hkrati borijo še za pravice prekerih. Zato se je vsem, ki so prišli na konferenco, zahvalil za njihov prispevek k tej borbi.

Tri ravni prekerosti

Predsednik odbora za trg dela pri omejenem gibanju **Borut Brezovar** pa si je zastavil na prvi pogled preprosto vprašanje, kdo so prekeri delavci. »Pri pravni definiciji prekerne dela se izraz »prekeren« razlaga v odnosu do zaposlitve za nedoločen čas. Te definicije se povečini omejujejo na naštevane pravic, ki jih prekeri delavec ima po avtorski pogodbi, študentski napoltnici, s.p.-ju, pogodbi za določen čas, itd. Vendar vemo, da vsaka pogodba za določen čas ni nujno prekerna zaposlitev, vsak s.p. ni nujno prekeri delavec, vsaka avtorska pogodba ali študentsko delo ni nujno že prekerna zaposlitev. Med pravnimi tipi zaposlitev in prekerimi zaposlitvami ne moremo preprosto postaviti enačaja, zato potrebujemo dodatne kriterije, s katerimi lahko opišemo prekerno zaposlitev,« je dejal Brezovar. »Prekerna oblika zaposlitve se za delodajalca, ki je vržen v oster konkurenčni boj na trgu, bolj plačala, saj je cenejša. To seveda ni nič novega ali presenetljivega. Neoliberalna ekonomska paradigma je v 80. letih prejšnjega stoletja začela po svetu vpeljevati tržno tekmovalnost na trg delovne sile s tako imenovano fleksibilizacijo in sicer na treh ravneh. Na prvi ravni je fleksibilizaci-

Na drugi nacionalni konferenci o prekerem delu so se zbrali predstavniki številnih civilno-družbenih organizacij in sindikatov.

ja pomenila lažje najemanje in odpuščanje delavcev (zunanja fleksibilnost). To je tudi vidik, ki ga največkrat povezujemo s prekerno zaposlitvijo, češ da so to zaposlitve, v katerih lahko delavec od danes na jutri leti na cesto. Na drugi ravni pri fleksibilizaciji govorimo o plačni fleksibilizaciji, torej o tem, da je delavčeva plača postala odvisna od uspešnosti oziroma neuspešnosti podjetja na trgu. Če gre podjetju dobro, delavca plača več, če gre podjetju slabo, delavca plača manj. Tretja raven fleksibilizacije pa je zanimiva zato,

Borut Brezovar

ker se o njej govori najmanj in sicer gre za fleksibilizacijo delavčeve notranjosti. Delavec mora biti podjetnik samega sebe. Po tem, ko podjetje prekerne delavca ne potrebuje več, je delavčeva odgovornost, da se dodatno izobrazi, se vpiše na (plačljive) tečaje, se mogoče spet vpiše na faks, skratka pridobi nove veščine, s katerimi je bolj konkurenčen v primerjavi z drugimi prekerimi delavci, s katerimi prodaja svojo delovno silo na trgu. Tu lahko govorimo o teoriji človeškega kapitala, o vseživljenjskem učenju in celo o bolonjski reformi visokega šolstva.«

Po besedah Brezovarja vse tri ravni fleksibilizacije – lažje najemanje in odpuščanje delavcev, plačna fleksibilizacija in fleksibilizacija delavčevega znanja – pomenijo prelaganje tveganj poslovanja na pleča delavcev. Guy Standing, teoretik in preučevalec prekerne dela, opozarja, da se stabilna identiteta posameznika lahko vzpostavi samo v predvidljivem okolju, prekeri delavci pa so – ravno obratno – podvrženi nestabil-

nosti in nepredvidljivosti. Kot je dejal Brezovar si prekeri delavci ne predstavljajo svojega položaja čez 10, 15 ali 20 let. Ker imajo neprestano občutek, da lahko izgubijo službo, se težko poistovetijo s svojo zaposlitvijo in si zato tudi ne morejo zgraditi stabilne identitete, ki bi bila osnovana na delu.

»Zaradi občutka prekerih delavcev, da nikamor ne spadajo, zaradi njihovega menjanja služb in zaradi ostrega konkurenčnega boja med samimi prekerimi delavci, je to skupino težko povezati v organizacijo, ki bi se borila za njihove pravice,« je dejal Brezovar. Ravno zaradi tega so po njegovih besedah takšne konference pomembne, saj lahko na njih prekeri delavci spregovorijo ter prisluhnejo eden drugemu. To pa je predpogoj za začetek njihovega povezovanja.

Pomen delavskih zadrug in socialnega podjetništva

Državni sekretar v kabinetu predsednika vlade zadolžen za vzpostavitev dialoga s civilno družbo, koordinacijo državljskih pobud in socialno podjetništvo **Tadej Slapnik** je spregovoril o zadržnem gibanju v svetu in pri nas.

Kot je dejal, dela danes v zadrugah po vsem svetu okoli sto milijonov delavcev, ki skupno ustvarijo okoli 1,6 trilijona dolarjev

Tadej Slapnik

prometa, kar je toliko kot bruto domači proizvod nekaterih največjih držav na svetu. Zadruga poslujejo v več kot sto državah, njihovi tipi pa so različni. V Braziliji, Rusiji, Indiji in Afriki je okoli 15 odstotkov drža-

vljanov članov zadrug, ki so v njihovi lasti, medtem ko je delničarjev podjetij samo 4 odstotke. V Novi Zelandiji zadruga ustvarijo 22 odstotkov bruto domačega proizvoda, v Keniji pa kar 45 odstotkov. V Združenih državah Amerike posluje 30 tisoč zadrug, ki zaposlujejo več kot milijon delavcev. Delovna mesta v njih sodijo med najbolj priljubljena.

Značilnost zadrug je, da dobiček v celoti reinvestirajo ali razdelijo med tiste, ki so ga ustvarili. Po besedah Slapnika zadruga temeljijo na vrednotah in načelih. Ločijo se po dejavnostih. Tako poznamo stanovanjske, energetske, proizvodne, potrošniške, storitvene, finančne in druge zadruga. Posebno pozornost je Slapnik posvetil delavskim zadrugam, v katerih delavci sodelujejo pri ustvarjanju, poslovanju in pri delitvi ustvarjenega.

Tako kot v zadrugah tudi v socialnih podjetjih ni cilj poslovanja dobiček, temveč doseganje drugih ciljev in smotrov. Pri nas socialno podjetništvo in zadruga še niso ustrezno razvite. V socialnih podjetjih pri nas dela nekaj več kot 0,5 odstotka vseh zaposlenih, medtem ko v razvitih državah preko 6,5 odstotka. V Sloveniji naj bi takšen odstotek zaposlenih v socialnih podjetjih, kar predstavlja okoli 50 tisoč delavcev, dosegli predvidoma do leta 2020.

Kar se tiče zadrug v Sloveniji, pa delavcem doslej ni uspelo ustanoviti še nobene, čeprav so si za to prizadevali že mnogi. Tako so o ustanovitvi svoje zadruga razmišljali delavci Novolesa iz Straže pri Novem mestu, mariborskega Armala, Svee iz Zagorja, murkosoboške Mure, Fructala iz Ajdovščine, Vesne iz Maribora in še nekaterih podjetij, ki so morala v stečaj ali likvidacijo. Tudi na Večeru so zaposleni pred prodajo podjetja razmišljali o ustanovitvi zadruga.

Kot je dejal Slapnik, zadruga ne predstavljajo rešitve samo za delavce podjetij v postopku stečaja ali likvidacije, temveč bi lahko preko svojih zadrug sodelovali tudi pri privatizaciji državnih podjetij. Ustanavljanje zadrug bi prispevalo tudi k ustanavljanju novih delovnih mest in s tem k zmanjševanju brezposelnosti.

Sicer pa vlada po Slapnikovih besedah že pripravlja strategijo razvoja socialnega podjetništva in spremembo zakonodaje na področju zadrug.

Proti zlorabam socialnega podjetništva

Ana Jakopič iz Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je v razpravi na kratko opozorila, da nekateri delodajalci izkoriščajo status socialnega podjetja za kršenje pravic delavcev. Slapnik je v odgovoru pojasnil, da vlada pripravlja spremembe zakona, ki bo odpravil omenjene pomanjkljivosti ter onemogočil izkoriščanje statusa socialnega podjetja.

Ana Jakopič

Novinarstvo - eden od najbolj prekerih poklicev

Nato je zbranim spregovorila svobodna novinarka **Helena Milinkovič** iz Sekcije samostojnih in svobodnih novinarjev RTVS. Dejala je, da je novinarski poklic eden od najbolj prekerih v Sloveniji. Svobodni novinarji so sicer po mednarodnih resolucijah in novinarski kolektivni pogodbi v pravicah izenačeni z redno zaposlenimi novinarji, vendar v praksi ni tako. Z našo osrednjo RTV hišo, ki je po besedah Milinkovičeve verjetno med najbolj odgovornimi za razmah prekerne dela pri nas, imajo svobodni novinarji podpi-

Helena Milinkovič

sane pogodbe, ki so v bistvu nezakonite, saj je že iz njih razvidno, da so svobodni novinarji dejansko v prekerem delovnem odnosu. Novinarji, ki so prisiljeni v svobodni status, so slabše plačani in nimajo ustrezne zaščite. V še slabšem položaju so drugi delavci, ki na RTV delajo kot prekeri in s svobodnimi novinarji sodelujejo pri tiskem delu.

Milinkovičeva je opozorila, da s prekerno zaposlenimi novinarji in drugimi delavci niso solidarni niti tisti, ki so redno zaposleni. Po njenih besedah prekerost ubija novinarstvo. V nekaterih komercialnih hišah imajo redno in prekerno zaposleni novinarji in drugi delavci celo ustno prepoved včlanjevanja v sindikate.

Zmeda v statusih

Samostojna ustvarjalka na področju kulture **Lara Jankovič** je opozorila, da samostojne ustvarjalce in novinarje zakonodaja pravzaprav obravnava kot delodajalce. Po njenih besedah bi si morali prizadevati, da bi tisti, ki so potisnjeni v samostojno delo, pridobili status delavcev z vsemi pravicami, ki jim pripadajo.

Lara Jankovič

Tegobe študentskega dela

Predsednik študentske organizacije Slovenije **Žiga Schmidt** je opozoril na slab ekonomski in socialni položaj študentov, ki se še naprej slabša. Štipendijo (ta običajno znaša od 190 do 200 evrov) ima samo vsak peti študent. Zato morajo številni študenti za to, da lahko študirajo, delati preko študentskega servisa. V povprečju z delom preko servisa zaslužijo mesečno okoli 250 evrov, medtem ko stroški študija v Ljubljani znašajo okoli 600 evrov, v Mariboru pa nekoliko manj. Stroški študija pa še naraščajo. Že iz teh podatkov je po besedah Schmidta razvidno, da študenti ne odžirajo dela delavcem, pač pa študentsko delo predstavlja socialni

korektiv. Samo 1,7 odstotka študentov, ki delajo preko študentskega servisa (gre za okoli 160 ljudi) zasluži s študentskim delom več kot znaša minimalna plača. Sicer pa študentsko delo na trgu dela predstavlja samo 2,7 odstotka vsega dela.

Schmidt je opozoril tudi, da je okoli 18 tisoč študentov vpisanih na višje in visoke šole ter fakultete samo za to, da lahko delajo preko študentskega servisa. Čeprav to ni prav, vendarle vsaj delno poskrbijo za svoj ekonomski položaj. V nasprotnem primeru bi bili brezposelni in v celoti odvisni od staršev ali države.

»Bodi tiho in delaj!«

V razpravi je **Zlatko Hernčič** iz Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije dejal, da je treba industrijske odnose »bodi tiho in delaj« korenito spremeniti. V tem pogledu bi morali biti mladi po besedah Hernčiča bolj odločni in revolucionarni.

Zlatko Hernčič

Odpraviti sistemske anomalije

Namestnica varuhinje človekovih pravic **Kornelija Marzel** je povedala, da se je lani k varuhinji zaradi kršitve delavskih pravic zateklo po pomoč okoli 400 delavk in delavcev. Po njenih besedah delodajalci pogosto delavce neopravičeno zaposlujejo za določen čas, silijo jih v samostojno podjetništvo, zlorablajo agencijsko delo in podobno. Ob tem pa je premalo inšpektorjev za delo, da bi bil nadzor učinkovit. Zavzela se je za odpravo sistemskih anomalij. Opozorila je tudi na vsega obžalovanja vredne ekonomske razmere pri nas, v katerih nekateri mladi z delom preko študentskega servisa preživljajo starše oziroma celotno družino.

Kornelija Marzel

Delo je razvrednoteno

Predsednik podružnice Sindikata delavcev energetike Slovenije v Rudniku Trbovlje Hrastnik **Anton Lisec** je dejal, da pri nas ni varnosti za delavce. Izrazil je nezadovoljstvo in razočaranje nad državo, ki ne spoštuje niti lastne zakonodaje, za nameček pa je še slab gospodar in delodajalec. Opozoril je, da

Anton Lisec

Zasavje umira, kar je posledica popolnega razvrednotenja dela, 33 kilometrov stran pa se tega niti ne zavedajo. Po njegovih besedah je nedavna stavka rudarjev v Rudniku Trbovlje Hrastnik ostala pravzaprav nedokončana, saj niso dosegli vsega, kar so zahtevali. »Če bi takrat vedeli, kar vemo danes, se stavka ne bi končala tako,« je dejal. Lisec je večkrat poudaril, da so danes za spremembe besede premalo oziroma zaman, hkrati pa je zbrane opozoril da jih ne ščuva. »Dovolj nam je besed, zahtevamo dostojanstvo,« je dejal.

Internetno hranjenje lastnih egov

Peter Petrovčič iz gibanja Kričač je zbranim predstavil svojo delovno kariero, ki je sestavljena iz številnih kratkotrajnih prekernih zaposlitev. Po njegovih besedah so prekerni delavci za svoj položaj vsaj delno odgovorni tudi sami, saj se niso pripravljali povezovati in združevati, temveč vsak hrani samo svoj

ego. Mnogi svoje kritične misli objavljajo na Facebooku in uživajo v všečkih, ki jih dobivajo, to pa je tudi vse, kar storijo. Vstajniki so se iz ulic umaknili pred računalnike, kar je žalostno, saj se tako ne da nič spremeniti. Ob tem pa postaja brezposelnost nova oblika zaposelnosti, s katero se človek včasih tako preživlja, da sam natančno ne ve kako.

Peter Petrovčič

Pretirano varčevanje vodi v spiralo navzdol

Izredna profesorica na ljubljanski fakulteti za matematiko in fiziko ter pisateljica Karin Cvetko Vah je opozorila, da varčevanje ukinja socialno državo. Socialne pravice, ki so si jih ljudje težko priborili, z varčevanjem na hitro izgubljajo. Mladi imajo vse težji dostop do trga dela, vsi pa težje dostopamo do javnih storitev, medtem pa celotni poklici postajajo prekerni, denimo novinarstvo. Pretirano varčevanje vodi v spiralo navzdol ter v razmere, ko

oblastniki vladajo po načelu »deli in vladaj«. Po besedah Cvetko Vahove kriza ni križa za vse, saj se je število milijarderjev na svetu podvojilo. 85 najbogatejših Zemljanov ima v rokah več bogastva kot revnejša polovica svetovnega prebivalstva. Tudi pri nas se je število tistih, ki imajo več kot sto milijonov kapitala, v času krize podvojilo. Vse to samo dokazuje, da neoliberalna politika pretiranega varčevanja ne vodi k večji stabilnosti družbe, temveč samo pogloblja razlike med ljudmi in družbena protislovja.

Karin Cvetko Vah

Treba se bo povezati

Druga konferenca o novodobnem suženjstvu se je končala v duhu spoznanja, da se morajo vsi, ki se borijo proti prekernim oblikam zaposlovanja, povezati in združiti svoje sile. Samo tako lahko dosežejo spremembe tudi v realnem življenju.

Tomaž Kšela

Javni uslužbenci bodo naslednje leto še varčevali

DOSEŽEN KOMPROMIS

Na začetku decembra so predstavniki vlade in sindikatov javnega sektorja najprej parafirali nato pa še podpisali »Dogovor o ukrepih za zmanjšanje obsega sredstev za plače in druge stroške dela v javnem sektorju v letu 2015«.

Tako so se končala pogajanja med sindikati zaposlenih v javnem sektorju (gre za zaposlene v vzgoji in izobraževanju, zdravstvu, socialnem varstvu, policiji, vojski, javni upravi itd.) in vlado, do katerih je prišlo zaradi zaostrjenih javnofinančnih razmer. Kaj prinaša dogovor?

Zamrznitev plač

Znižana plačna lestvica, ki za zaposlene v javnem sektorju velja trenutno, bo veljala tudi v letu 2015. Do konca leta 2015 vrednosti

plačnih razredov in višine drugih prejemkov oziroma povračil stroškov v zvezi z delom (razen uskladitve vrednosti regresa za prehrano in izjem določenih z dogovorom) ne bodo uskladjili.

Delovne uspešnosti ne bodo izplačevali

Naslednje leto javnim uslužbencem ne bodo izplačevali redne delovne uspešnosti.

Regres za letni dopust pod zakonskim limitom

Javni uslužbenci bodo naslednje leto dobili glede na plačni razred enak regres za letni dopust kot letos.

Do vključno 15. plačnega razreda 692 evra, od 16 do vključno 30. plačnega razreda 484,40 evra, od 31. do vključno 40 plač-

nega razreda 346 evrov, od 41. do vključno 50. plačnega razreda 100 evrov in od 51. plačnega razreda naprej nič evrov.

Zamik napredovanja

V letu 2015 bodo javni uslužbenci napredovali v plačne razrede in nazive, vendar bodo pravico do plače iz naslova napredovanja pridobili šele s 1. decembrom 2015, tako da bodo napredovanje občutili pri decembrski plači, ki bo izplačana januarja 2016. Javni uslužbenci, ki bodo napredovali v letu 2016, bodo dobili pravico do višje plače na osnovi napredovanja s 1. decembrom 2016.

Znižanje premij kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja

Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja za javne uslužbenke se prvih šest mesecev leta 2015 izplačujejo v višini 10 odstotkov premije, nato štiri mesece v višini 15 odstotkov in zadnja dva meseca leta 2015 v višini 30 odstotkov premije po premijskih razredih.

Omejitev delovne uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela

Izplačevanje delovne uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela bo še naprej omogočeno, ostalo pa bo omejeno na največ 20 odstotkov osnovne plače javnega uslužbenca.

Delodajalci bodo lahko za ta namen porabili največ 40 odstotkov sredstev iz prihrankov, do katerih pride zaradi dolgotrajnih odsotnosti z dela ali nezasedenih delovnih mest.

Socialna vključenost migrantov v državah članicah EU

POLOVICA NA PRAGU REVŠČINE

Evropski statistični urad Eurostat je konec novembra predstavil podatke o socialni vključenosti migrantov v državah članicah EU. Za državljane tretjih držav, ki bivajo v EU, je dvakrat bolj verjetno, da se znajdejo na pragu revščine ali socialne izključenosti kot državljani EU. Leta 2013 je bila skoraj polovica (48,7 %) državljanov tretjih držav, starejših od 18 let, izpostavljena tveganju revščine, medtem ko je bil med državljani EU ta delež precej manjši.

Rezultati so podobni tudi pri merjenju hude stopnje materialne prikrajšanosti. Gre za enega od treh elementov, ki opredeljujejo ali je nekdo izpostavljen tveganju revščine oziroma socialne izključenosti. Eden od petih migrantov (20,7 %) je bil leta 2013 hudo materialno prikrajšan, kar pomeni, da so bili njegovi življenjski pogoji omejeni in ni mogel npr. plačati položnic ali primerno ogrevati svojega doma.

S. J.

Znižanje števila zaposlenih

V letu 2015 bo še naprej veljala politika selektivnega in restriktivnega nadomeščanja javnih uslužbencev, pri čemer zmanjšan je števila javnih uslužbencev v obdobju januar 2015 - januar 2016 ne bo presegló enega odstotka.

Odpravili bodo anomalije plačnega sistema

Dogovor vsebuje tudi zavezo po začetku pogajanj o odpravi ugotovljenih anomalij

plačnega sistema v javnem sektorju. Pogajanja se bodo začela najkasneje marca 2015. Sindikati in vlada so se zavezali tudi, da bodo podrobneje proučili možnost selektivnega zmanjšanja delovne obveznosti in skrajševanja delovnega časa v javnem sektorju s 40 na 36 ur tedensko v dogovoru z javnimi uslužbenci.

Velik prihranek in upad kupne moči
Z varčevalnimi ukrepi pri plačah in drugih

stroških dela v javnem sektorju bo vlada letos prihranila 313 milijonov evrov proračunskih sredstev, naslednje leto pa 349 milijonov.

Seveda pa se je in se bo za prav toliko milijonov evrov zmanjšala kupna moč javnih uslužbencev, kar bodo občutili trgovci, obrtniki in posredno tudi v proizvodnih podjetjih, saj bo za njihove proizvode manj domačega povpraševanja.

T. K.

Okrogla miza na visoki ravni

DIALOG ZA SPREMEMBE

Ob obisku predsednika Zvezne republike Nemčije Joachima Gaucka v Sloveniji je predsednik republike Borut Pahor med drugim priredil okroglo mizo na temo »Dialog za spremembe: oblikovanje družbenega soglasja«, na kateri so sodelovali predstavniki sindikatov in delodajalcev iz obeh držav. S sindikalne strani sta na okrogli mizi sodelovala predstavnik IG Metall Wolfgang Lemb in predsednik ZSSS Dušan Semolič.

Leto 2015 je leto priložnosti

Uvodoma je Pahor dejal, da Slovenija gospodarsko okrevlja in da je izšla iz recesije. Če bo izvedla strukturne reforme, bo na morebitno novo krizo pripravljena bolj, kot je bila na sedanjo. Po Pahorjevih besedah bo leto 2015 v Sloveniji leto priložnosti za dogovor med socialnimi partnerji, saj pomembnih premikov brez njega ni mogoče doseči.

Sklepanje kompromisov med delodajalci in sindikati ima v Nemčiji tradicijo

Gauck je predstavil nemške izkušnje iz časa združevanja obeh Nemčij in iz časa finančne krize. Obe krizi so premagali z dialogom in kompromisi ki niso znamenje nemoči, temveč ravno obratno. Kdor nima večine, lahko vsaj najbolj nujne spremembe uresniči s kompromisom. Kot je dejal Gauck, imajo v Nemčiji bogato tradicijo sklepanja kompro-

Pomembne so skupne vrednote, ne roki

Gauck je med obiskom v Sloveniji med drugim dejal, da ni Nemčija tista, ki nas sili v hitro privatizacijo. Pametneje je najti dobrega strateškega partnerja, kot hiteti brez premisleka. Po izkušnjah pa bi veljalo vprašati tudi tranzicijske države, ki imajo privatizacijo že za seboj.

Gauck je prav tako dejal, da se dobri odnosi med Nemčijo in Slovenijo bistveno ne bi spremenili niti, če bi si Slovenija po francoskem zgledu poskušala vzeti nekaj časa za bolj postopno izpolnjevanje maastrichtskih meril, saj se partnerstvo in prijateljstvo ne merita po izpolnjevanju rokov, ampak po tem, ali imamo iste vrednote.

T. K.

misov, iz katere pri reševanju problemov izhajajo sindikati in delodajalci. Ta baza medsebojnega zaupanja jim pomaga v kriznih časih, saj transformacije marsikdaj niso mogoče brez bolečih posledic in ne da bi sprejeli tveganje. Slednje je še zlasti težko za nekdanje socialistične družbe, ki se niso naučile prevzemati lastne odgovornosti in soočanja s tveganji.

Pri strukturnih reformah ne sme biti nihče pozabljen

Predstavnik največjega nemškega industrijskega sindikata IGM Lemb je na vprašanje, ali se njihov sindikat zavzema bolj za pravice delavcev ali za napredek gospodarstva odgovoril, da ta dva cilja nista nujno v protislovju. Po njegovih besedah so lahko reforme uspešne, če na koncu ni nobenega, ki bi ga na poti reform pozabili. Sicer pa

sindikati iščejo rešitve s pogajanjem, stavka pa je skrajno sredstvo, ki jo v IGM uporabljajo zlasti na panožni ravni, če drugače ne morejo priti do rešitve. Ob sanaciji nekaterih velikih podjetij so bili potrebni tudi rezi, nad katerimi vsi niso bili navdušeni, vendar so z njimi ohranili delovna mesta in dobro startno izhodišče za čase po krizi.

Politika ekstremnega varčevanja ni dala dobrih rezultatov

Semolič je najprej izkoristil priložnost in se nemškimi sindikalistom zahvalil za sodelovanje in pomoč, saj so se v letih po osamosvojitvi slovenski sindikalisti učili od nemških. Semolič se je zavzel za socialni dialog, čeprav ni vedno romantičen, saj je to »naša usoda«. Ob tem pa je opozoril, da neoliberalna politika ekstremnega varčevanja ni dala dobrih rezultatov. Stopnja nezaupanja med delavci je zelo velika, kar ni čudno, saj vlada za banke hitro najde milijarde evrov, za potrebe ljudi pa ga vedno zmanjka. Politični sistem prepogosto deluje tako, da služi interesom kapitala in ustvarjeno bogastvo prerazporeja v korist kapitala na račun dela.

Kriza je lahko tudi priložnost

Z delodajalske strani je na okrogli mizi sodelovala direktorica Henkla Maribor Melita Ferlež. Po njenih besedah je koncern Henkel po prevzemu podjetja veliko investiral v najsodobnejšo tehnologijo, poskrbel pa je tudi za njegovo prestrukturiranje. Sedaj je Henkel Maribor zelo uspešno podjetje, ki dobro sodeluje tudi z univerzo in zagotavlja delovna mesta mladim strokovnjakom. Podjetje skrbi za delavce in jim nudi nove izzive. Prvi mož idrijske Hidrie Iztok Seljak pa je opozoril, da je lahko kriza tudi priložnost.

Na koncu je Pahor pozval slovensko javnost, naj strne vrste in ustvari vizijo razvoja Slovenije.

T. K.

Na okrogli mizi, na kateri so poleg predsednika Nemčije Joachima Gaucka in predsednika Slovenije Boruta Pahorja sodelovali tudi predstavniki sindikatov in delodajalcev iz obeh držav, so bili enotni, da je socialni dialog nujen za doseganje družbenega soglasja.

Evropska komisija odobrila slovenski operativni program

POMOČ NAJBOLJ OGROŽENIM

Evropska komisija je v začetku decembra odobrila slovenski operativni program za uporabo novega Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim. Slovenija bo v obdobju 2014-2020 prejela 20,5 milijonov evrov evropskih sredstev in jih dopolnila s 3,6 milijoni evrov iz nacionalnih virov.

Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim podpira programe držav EU v zvezi z materialno pomočjo najbolj ogroženim prebivalcem.

Materialna pomoč obsega hrano, oblačila in druge nujne osebne potrebščine, denimo čevlje, milo, šampon. Materialno pomoč morajo spremljati ukrepi socialnega vključevanja, denimo usmerjanje in podpora ljudem pri premagovanju revščine.

Nacionalni organi lahko najbolj ogroženim pri vključevanju v družbo pomagajo tudi z nematerialno pomočjo.

V obdobju 2014-2020 je Skladu za evropsko pomoč najbolj ogroženim namenjenih 3,8 milijarde evrov. Poleg tega morajo države EU izvajanje svojih nacionalnih programov najmanj 15-odstotno sofinancirati z nacionalnimi sredstvi.

V Sloveniji bodo sredstva Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim porabljena predvsem za hrano za najbolj ogrožene osebe.

Na podlagi sprejetega operativnega programa bodo v Sloveniji sredstva Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim porabljena za hrano za najbolj ogrožene osebe in za spremljajoče ukrepe kot so svetovanje in druge vrste pod-

pore za spodbujanje socialne vključenosti. Pakete hrane bodo razdeljevale izbrane partnerske organizacije v njihovih distribucijskih točkah in tudi neposredno na domovih in v zavetiščih.

S. J.

30-letnica umetniškega ustvarjanja Romana Končarja

OKRONAN JUBILEJ

Pred kratkim, 21. novembra, je bila v dvorani Kulturnega doma Črnuče premiero na ogled predstava z naslovom Trpimir – izpoved normalnega norčaka. Gre za odlično monokomedijo sodobnega hrvaškega avtorja Mira Gavrana, ki sodi med najuspešnejše svetovne komediografe moderne dobe.

Dogodek je bil še toliko žlahtnejši, saj je potekal ob 30-letnici igralske kariere Romana Končarja, protagonista predstave, ki je sam prispeval prevod, adaptacijo teksta, napisal tri songe in jih uglasbil, poskrbel za režijo in seveda za igro. Zgodba pripoveduje o Trpimirju, ki ga že najmanj tri desetletja po krivici zadržujejo v psihiatrični ustanovi. Tako je vsaj prepričan. Ob neki priložnosti obišejo ustanovo študentke in študenti psihiatrije in Trpimir je izbran, da bo govoril z njimi. Odloči se, da jih bo prepričal, da je zdrav in povsem normalen, niti pomotoma nor. In ko bodo to prepoznali, bodo to povedali dohtarjem, potem bodo dohtarji končno doumeli, da on, Trpimir, nikakor ne spada v to ustanovo. In kako jih bo prepričal? Tako da jim bo na pamet povedal kratko zgodovino slovenskega naroda. Na čisto svoj, strašansko zabavno-hudomušni način, ki sproža salve smeha.

Največji izziv pri monokomediji Trpimir – izpoved normalnega norčaka je bila za

Končarja igralska preobrazba normalnega človeka v igralskega norca in hkratna igralska transformacija norega igralca v normalnega človeka. Dvojnost, ki je vedno na meji, nenehno prehajanje iz enega stanja v drugo, ki je tako subtilno, da se na koncu res ne ve, kdo je kdo in kaj je kaj. Velikanskost človečnosti in življenjskosti

Roman Končar je 30-letnico svojega umetniškega ustvarjanja obeležil z odlično monokomedijo Trpimir – izpoved normalnega norčaka.

nekega noro normalnega malega človeka je zagotovilo, da se bo v predstavi prepričal prav vsak, ki si jo bo ogledal. In se bo tudi sam sebi od srca nasmejal.

Kaj Romanu pomeni 30 let kariere?

»Vse in nič. Vse zategadelj, ker je v bistvu tvoje življenje. To pa je zato, ker pravi igralci, polnokrvni, tisti, ki živijo na odru, ne igrajo, ampak imajo eno samo življenje, ki nikoli praviloma ni realno, temveč vse-skozi neko drugo, življenje nekkih drugih ljudi, tistih, v katere vseskozi in vedno znova vstopajo, samo zato, da bi jih predstavili drugim. Trpeče in mučno, a mnogokrat srečno in sladostrastno obenem je življenje pravih, polnokrvnih igralcev, med katere se suvereno in brez kakršne koli lažne skromnosti štejem tudi sam. Želim verjeti, da več kot upravičeno. In nič zategadelj, ker je vse moje početje igralsko v svojem bistvu ena sama prekleta minljivost. Kar je v bistvu tako žalostno resnično in tako žalostno tragično, da človeka navdaja z malodušjem spoznanja, kako dvomljivo nevedno je naše igralsko početje. Še dobro, da v dobi, v kateri ustvarjam oziroma sem ustvaril, kar pač sem, obstajajo nosilci zvoka in slike, na katere se vendarle lahko neizbrisno ujame vsaj delčke igralske magičnosti, ki je v svojem bistvu vedno nepopovnljiva. Se pa klasično sprašujem, kdaj je ta čas minil?«

Po predstavi smo Romanu Končarju številni prisotni čestitali za jubilej in odlično predstavo, s katero je na najlepši možni način obeležil 30-letnico svojega umetniškega ustvarjanja. To priložnost smo izkoristili tudi sami in se Romanu v imenu ure-

dništva glasila Delavec v obrti in Sindikata obrti in podjetništva Slovenije hkrati zahvalili, da si je v zadnjih desetih letih, vsak mesec vzel čas tudi za nas in pripravil prispevek za kulturni kotiček našega glasila. Poleg tega smo se mu zahvalili tudi za nje-

govo pomoč pri organizaciji in izvedbi svečanih dogodkov, ki smo jih v tem času organizirali ter mu v znak priznanja in zahvale za 10-letno profesionalno in prijateljsko sodelovanje izročili spominsko darilo.

Bojan Hribar

Kulturni kotiček

Piše: Roman Končar

Miru notranjega in zdravja vam želim...

Pa je res in še drži, kot pribito, so radi porekli včasih. Človek se vseskozi spreminja in prav nič ni narobe s tem. Prav nasprotno. Če se mu uspe spreminjati na boljše, je to njegovo početje celo hvalevredno. Spreminjanje, tisto, na boljše, je izraz in tudi dokaz pripravljenosti na dobro in boljše, pa dokaz zrelosti tudi. In želje in volje po nekem notranjem, srčno-dušnem napredku, ki mu botruje modrost spoznavanja in spoznanja. Srečni ljudje, ki jim je dano, da so se pripravljene ne le učiti, temveč tudi kaj naučiti, predvsem pa soočati se s samimi sabo. Kajti le v navedenem se skriva neprecenljiva življenjska modrost izkušnih, modrih, zrelih, praviloma širokosrčnih in globokočutnih, pa še silovito občutljivih posameznikov in posameznikov človeških. Tistih, ki jim je potem omogočeno človeka resnično vredno, vesolja in najrazličnejših mini-radosti polnokrvno življenje. Življenje, v katerem je še kako smiselno upoštevati misel, da je veliko ljubezni, za katere je vredno živeti, a le ena, za katero je vredno celo umreti. Življenje, v katerem doumeš, da je mnogo ljudi, ki pod masko nepristopnosti pogosto skrivajo zelo prijetne osebnostne lastnosti, pa so samo nerodni pri vzpostavljanju medsebojnih človeških stikov. Življenje, v katerem razumeš misel, da nihče ne doseže izpopolnenosti, dokler se resnično ne zaljubi. Pa tisto življenje tudi, ko ti postane jasna in vredna misel, da mnoge ideje niso nikoli popolnoma izgubljene, ker nikoli čisto do konca ne veš, kdo in kdaj bo prav na tvojih idejah in spoznanjih gradil in zgradil nekaj obče vrednega. Življenje, ja, ta največji, edinstveni dar, ki nam je vsem ob rojstvu tako blagohotno podarjen in je le od nas samih v največji možni meri odvisno, kaj bomo z njim naredili in kaj bomo v njem naredili zase in za vse ostale, katerih neodtujljivi del smo.

V dneh, ki prihajajo, vam vsem, kar vas je, kjerkoli že ste, iz srca svojega želim najprvo zdravja. Klenega zdravja. Potem pa ponosa in dostojanstva, s katerim boste sebe in druge gledali, videli in ocenjevali, iskreno upam, da prizanesljivo in strpno. In ne nazadnje, neskončno čiste, nedolžne, človeško tople, srčne ljubezni. Veliko njih, neskončno njih, ljubezni namreč. Do vseh in do vsega, tudi do samih sebe. Naj vam bo preprosto lepo. Bodite dobri. Bodi natanko to, kar v globinah svojih jazov resnično – in ne povnanjeno zlagano – ste.

In naj vam tile moji verzi povedo še vse tisto, kar vam sam ne znam ali pa ne zmorem:

*»Ko pride tisti sveti čas,
in vse blešči okoli nas,
ko tisoče luči utripa,
in hip za hipom se potika,*

*ko sneg pobeli dol in breg,
ko čutnost čutiš vsepovprek,
ko v srca se naseli mir,
in izgubi se vsak prepri,*

*ko ljubiš ljubljene ljudi,
da v prsih skoraj zaboli,
ko si želiš topline rok,
ki iskal si jo naokrog,*

*takrat užij trenutek vsak,
ker več noben ne bo enak,
preživi s cela prav vsak dan,
kot bil bi zadnji, tebi dan.*

*Vse dobro vam želim, ljudje,
naj Božič z Novim letom gre
po poti vsega lepega,
kar ljubi Bog za nas ima.«*

IZRAČUN AKONTACIJE DOHODNINE OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE

DAVČNE OLAJŠAVE

1. Splošna olajšava

Višina skupne splošne olajšave je odvisna od višine skupnega dohodka v letu 2014:

Če znaša skupni bruto dohodek v evrih/mesečno	znaša splošna olajšava v evrih/mesečno	
nad	do	
0,00	905,53	543,32
905,53	1.047,57	368,22
1.047,57		275,22

2. Osebnolajšave

v evrih/mesečno

invalidu s 100% telesno okvaro	1.471,57
olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	234,92
posebna olajšava za rezidenta, ki se izobražuje in ima status dijaka ali študenta	206,42
za prvega otroka in za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana	203,08
za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego	735,83

za drugega vzdrževanega otroka	220,77
za tretjega vzdrževanega otroka	368,21
za četrtega vzdrževanega otroka	515,65
za petega vzdrževanega otroka	663,09

• za vse nadaljnje vzdrževane otroke se olajšava glede na višino za predhodnega vzdrževanega otroka poveča za 147,44 evra

DOHODNINSKA LESTVICA

Akontacija dohodnine od dohodka iz zaposlitve, ki ga izplača glavni delodajalec, se za leto 2014 izračuna na podlagi Pravilnika o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2014 (Uradni list RS, št. 108/2013):

Če znaša neto davčna osnova v evrih/mesečno	znaša dohodnina v evrih/mesečno		
nad	do		
0,00	668,44	16 %	
668,44	1.580,02	106,95 + 27 % nad	668,44
1.580,02	5.908,93	353,08 + 41 % nad	1.580,02
5.908,93		2.127,93 + 50 % nad	5.908,93

SINDIKALNA LISTA - DECEMBER 2014

1. Dnevnice :

1.1. Dnevnice za drobno gospodarstvo

(od 01. 12. 2010 naprej):

- cela dnevnicca, nad 12 do vključno 24 ur 15,02 €
- polovična dnevnicca, nad 8 do 12 ur 7,51 €
- znižana dnevnicca, 6 do 8 ur 5,26 €

1.2. Dnevnice za obrt in podjetništvo

(od 01. 07. 2010 naprej):

- cela dnevnicca, nad 12 do vključno 24 ur 17,00 €
- polovična dnevnicca, nad 8 do 12 ur 8,50 €
- znižana dnevnicca, 6 do 8 ur 6,20 €

2. Kilometrina:

Za prevoz na službenem potovanju z lastnim prevoznim sredstvom znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer: 0,37 €

3. Nadomestilo za ločeno življenje:

- po KP za obrt in podjetništvo ter po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva 334,00 €

4. Prenočevanje:

Stroške prenočevanja dobi delavec povrnjene v višini zneska na predloženem računu.

5. Regres za prehrano (za dan prisotnosti na delu):

- po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 01. 2012 naprej) 4,90 €
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (od 01. 12. 2010 naprej) najmanj 3,56 €

6. Prevoz na delo in z dela:

- po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 07. 2010 naprej): v višini 100% cene javnega prevoza
Če ni možnosti javnega prevoza, znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer (od 01. 07. 2010 naprej): 0,18 €

- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (od 01. 12. 2010 naprej): v višini 65% cene javnega prevoza.

Če ni možnosti javnega prevoza, znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer (od 01. 12. 2010 naprej): 0,15 €

7. Nagrade dijakom in študentom na praktičnem usposabljanju:

letnik	dijak	študent
prvi	90,00 €	170,00 €
drugi	120,00 €	170,00 €
tretji in četrti	150,00 €	170,00 €

Nagrade ne izključujejo štipendij.

8. Jubilejne nagrade:

a) po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 01. 2014 naprej):	član SOPS:	nečlan:
- za deset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	609,59 €	457,19 €
- za dvajset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	914,82 €	761,99 €
- za trideset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	1.219,18 €	1.066,78 €

b) po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva:

- za deset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	609,59 €
- za dvajset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	914,82 €
- za trideset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	1.219,18 €

9. Odpravnina ob upokojitvi:

- po KP za obrt in podjetništvo ter KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (oziroma v višini dveh povprečnih mesečnih plač delavca za pretekle tri mesece, če je to zanj ugodnejše) 3.047,94 €

10. Solidarnostna pomoč:

1.523,97 €

11. Regres za letni dopust:

- po KP za obrt in podjetništvo najmanj	797,04 €
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva najmanj največ	797,04 € 1.063,52 €

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je znašala povprečna mesečna plača na zaposleno osebo v podjetjih in drugih organizacijah v Sloveniji v **septembru 2014** bruto **1.519,32 €** oziroma neto **994,31 €**, za obdobje **VII. - IX.** pa bruto **1.523,97 €** oziroma neto **996,66 €**.

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije
Martin Muršič, generalni sekretar

PLAČE PO KOLEKTIVNI POGODBI ZA OBRT IN PODJETNIŠTVO

Skladno z 59. členom Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo (Ur. l. RS št. 92/2013) znaša najnižja osnovna plača od **1. januarja 2014 naprej**:

I. tarifni razred	586,92 €
II. tarifni razred	610,17 €
III. tarifni razred	641,64 €
IV. tarifni razred	656,37 €
V. tarifni razred	695,97 €
VI. tarifni razred	797,83 €
VII. tarifni razred	933,63 €
VIII. tarifni razred	1.046,79 €

* Ker je povprečna letna inflacija v obdobju januar–december 2013 v primerjavi z obdobjem januar–december 2012 presegla 0,5%, so se najnižje osnovne plače po tej kolektivni pogodbi in osnovne plače delavcev za leto 2013, za mesec januar 2014 in naprej povečale za dejansko povprečno letno inflacijo, za 1,8% (vir: SURS).

PLAČE PO KOLEKTIVNI POGODBI MED DELAVCI IN DRUŽBAMI DROBNEGA GOSPODARSTVA

Skladno s Tarifno prilogo Kolektivne pogodbe med delavci in družbami

drobnega gospodarstva (Ur. list RS, št. 94/2010) znaša izhodiščna plača od **1. februarja 2014 naprej** najmanj:

I. tarifni razred	556,27 €
II. tarifni razred	634,15 €
III. tarifni razred	712,00 €
IV. tarifni razred	801,01 €
V. tarifni razred	895,57 €
VI. tarifni razred	1.068,02 €
VII. tarifni razred	1.212,65 €
VIII. tarifni razred	1.446,27 €
IX. tarifni razred	1.735,53 €

*Najnižje osnovne plače po tej KP se v mesecu februarju tekočega koledarskega leta povečajo v višini povprečne letne stopnje rasti cen življenjskih potrebščin preteklega leta glede na predpreteklo leto v RS, v skladu z objavo Statističnega urada RS (SURS).

V obih razpredelnih navedenim zneskom je treba prišteti dodatke na skupno delovno dobo (0,5 odstotka za vsako leto delovne dobe), in morebitne dodatke zaradi naporov in težkih pogojev dela.

MINIMALNA PLAČA: Minimalna plača za zaposlenega, ki dela polni delovni čas, je od **1. januarja 2014 naprej** določena v višini bruto **789,15 €**.

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije
Martin Muršič, generalni sekretar

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

Glavni odbor, Malgajeva 5, 1000 Ljubljana,
tel.: 08/205 26 83, faks: 08/205 26 84, e-naslov: sops@siol.net

DEL DOHODNINE NAMENITE SINDIKATU!

Vsak davčni zavezanec, ki plača dohodnino, lahko delček te dohodnine (do 0,5 odstotka) nameni namesto v državno blagajno za financiranje različnih humanitarnih, kulturnih in drugih splošno koristnih društev, organizacij in sindikatov. Za to mora samo izpolniti poseben obrazec »**Zahteva za namenitev dohodnine za donacijo**« in ga poslati na naslov **Davčna uprava RS, p. p. 107, Davčna ulica 1, 1001 Ljubljana**, ali na svojo davčno izpostavo.

DONACIJA VAS NIČ NE STANE!

Vsi, ki se boste odločili nameniti del dohodnine Sindikatu obrti in podjetništva Slovenije, nam sporočite vaš naslov na tel. št.: **08/205 26 83** ali na e-naslov: **sops@siol.net** in poslali vam bomo že izpolnjen obrazec, ki ga morate le še podpisati in poslati na omenjeni naslov davčne uprave. V sindikatu bomo ta sredstva namenili za solidarnostne pomoči delavcem, ki živijo v težkih socialnih razmerah ali pa so utrpeli posledice elementarne nesreče.

Za vašo donacijo se vam v imenu delavcev že vnaprej zahvaljujemo!

OBVESTILO

MIRNO REŠEVANJE SPOROV V OBRTI IN PODJETNIŠTVU

Delodajalce, ki opravljajo obrtno dejavnost in obrti podobne dejavnosti in druge delodajalce, ki so člani Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije – GIZ, ter pri njih zaposlene delavce vabimo, da se v primeru medsebojnih individualnih in kolektivnih sporov, preden izberete drago, dolgotrajno in negotovo rešitev na sodišču, poslužite mirnega reševanja sporov s posredovanjem ali arbitražo, ki vam ga zagotavljata:

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

in

Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije – GIZ.

Za podrobnejše informacije se obrnite na:

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije
Glavni odbor, Malgajeva 5, 1000 Ljubljana, tel.: 08/205 26 83,
faks: 08/205 26 84
e-naslov: sops@siol.net

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

Glavni odbor, Malgajeva 5, 1000 Ljubljana,
tel.: 08/205 26 83, faks: 08/205 26 84, e-naslov: sops@siol.net

DELAVCI V OBRTI IN PODJETNIŠTVU POSTANITE ČLANI SINDIKATA!

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije - SOPS je edina interesna organizacija delavcev v obrti in podjetništvu, ki je podpisnik obeh kolektivnih pogodb (Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo in Kolektivne pogodbe za drobno gospodarstvo), ki urejajo vaše plače in nadomestila: regres za dopust, regres za malico, povračila stroškov prevoza na delo in iz dela, višino dnevnic, kilometrino, terenski dodatek, solidarnostne pomoči, jubilejne nagrade itd. ter ostale pravice iz dela, vključno z dopustom.

Da boste lahko vplivali na svoj materialni in socialni položaj, vas vabimo, da se nam pridružite!

Člani sindikata imajo zagotovljeno brezplačno pravno pomoč pri uveljavljanju njihovih pravic iz delovnega razmerja in mirno reševanje sporov iz delovnega razmerja ali iz statusa samozaposlenosti, s pomočjo mediacije ali arbitraže.

SKUPAJ BOMO MOČNEJŠI!

Za podrobnejše informacije o včlanitvi v Sindikat obrti in podjetništva in njegovem delovanju se obrnite na območno organizacijo sindikata, ki vam je najbližja:

Osrednjeslovenska območna organizacija

Parmova ulica 51, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/ 300 01 00
Faks: 01/ 300 01 07
E-naslov: obm.lj@zsss-sindikati.si

Območna organizacija Savinjska

Gledališka 2, 3000 Celje
Tel.: 03/ 425 57 00
Faks: 03/ 425 57 15
E-naslov: mojca.stropnik@sindikati-zsss.si

Šaleško-savinjski sindikati

Prešernova cesta 1, 3320 Velenje
Tel.: 03/ 898-27-50, 03 / 898-27-51
Faks: 03/ 898-27-61, GSM: 041/ 738-141
E-naslov: salesko.savinijski.sindikati@gmail.com

Območna organizacija Gorenjska

Poštna ulica 4, 4000 Kranj
Tel.: 04/ 201 78 50
Faks: 04/ 201 78 55
E-naslov: danica.mohoric@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Pomurje

Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota
Tel.: 02/ 522 37 40
Faks: 02/ 522 37 45
E-naslov: joze.turkl@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Spodnje Podravje

Čučkova ulica 1, 2250 Ptuj
Tel.: 02/ 771 67 11
Faks: 02/ 771 67 15
E-naslov: zvonka.kolednik@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Primorska in Notranjska

Partizanska 15, 6210 Sežana
Tel.: 05/ 730 23 50
Faks: 05/ 734 41 99
E-naslov: bojan.kramar@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Podravje in Koroška

Neratova ulica 4, 2000 Maribor
Tel.: 02/ 234 83 02
Faks: 02/ 234 83 13
E-naslov: breda.crnec@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Dolenjska, Bela krajina in Posavje

Cvelbarjeva 3, 8000 Novo mesto
Tel.: 07/ 337 58 10
Faks: 07/ 337 58 21
E-naslov: oodbkp@sindikati-zsss.si

S SMUČARSKEGA SEJMA SNEŽINKA V LJUBLJANI

